ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΜΑΣ ΣΠΙΤΙ

Προχθὲς ἀνεσκάλευα κίτρινά τινα χειρόγραφα. Ἦσαν ἐπιστολαὶ φίλων μου, τὰς ὁποίας καὶ μετὰ πάροδον τοσούτων ἐτῶν τὰς ἀναγινώσκω νομίζων ὅτι ἀναπνέω γλυκὺ ἄρωμα παρελθόντων χρόνων. Μεταξὺ τῶν ἐπιστολῶν τούτων, εὗρον καὶ τὴν ἑξῆς σημείωσιν ἑνὸς ἀποθανόντος πρό τινων ἐτῶν. Τὴν σημείωσιν ταύτην, ὅπως ἔχει τὴν παραδίδω πρὸς ἀνάγνωσιν :

... Τὸ σπίτι μας ἦτο ἀνάστατον ἀπὸ τῆς προτεραίας. Ἀνέτελλεν ἡ πρώτη Σεπτεμβρίου, ἡμέρα καθ' ἣν πολλοὶ ἀλλάσσουν τὰς οἰκίας των μεθ' ὅσης εὐκολίας καὶ τὰ ὑποδήματά των. Καὶ ἡμεῖς ἠναγκαζόμεθα νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν οἰκίαν, ἔνθα ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν διεμένομεν. Τὰ ἔπιπλά μας συνεσωρεύοντο καὶ ἐτοποθετοῦντο ἐπὶ τῶν ἀγοραίων ἁμαξῶν, τὰ δὲ κενούμενα δωμάτια ἀντήχουν παραδόξως, ἀπὸ τὰς τραχείας φωνὰς τῶν ἀχθοφόρων καὶ ἀπὸ τὸν θόρυβον ὃν ἐποίει ὁ μικρότερος ἀδελφός μου ἱππεύων τὸ σάρωθρον καὶ ἐναβρυνόμενος, ὡς Κοζάκος ἐπὶ τοῦ μελανοῦ καὶ μακροχαίτου ἵππου του. Αἱ φωναὶ αὗται ἦσαν ὅλως ἀντίθετοι πρὸς τὴν κατήφειαν, ἥτις κατεῖχε πᾶσαν τὴν οἰκογένειαν, ἀπὸ τῆς λευκοτρίχου μάμμης μου, μέχρι τῆς γραίας ὑπηρετρίας, ἥτις ἔσυρε τὰ βαρέα βήματά της προσκόπτουσα ἐπὶ τῶν κατακειμένων μικροεπίπλων.

Ἡ κατήφεια ἦτο δικαιολογημένη. Εἰς τὴν ἀναχώρησιν ἐκ τῆς οἰκίας μας εἶχε μεσολαβήσει μία δημοπρασία. Ἄλλως τε ἐγκατελείπομεν τὴν οἰκίαν, ἔνθα εἴχομεν γεννηθῆ καὶ ἀνατραφῆ καὶ μεθ' ἧς συνεδεόμεθα διὰ τόσων φαιδρῶν ἐντυπώσεων καὶ τόσων θλιβερῶν ἀναμνήσεων. Ἡ οἰκία ἦτο ἰδική μας· τὴν εἶχεν οἰκοδομήσει ὁ πρόπαππός μου, βαρεῖαν καὶ στερεὰν διὰ τοὺς ἀπογόνους του. Εἰς τὴν αὐλήν της ἀκόμη ἐσώζετο ὁ πλάτανος τὸν ὁποῖον ἐφύτευσεν ὁ ἴδιος καὶ κάτωθεν αὐτοῦ τὸ μαρμάρινο πηγάδι. Ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν πλάτανον ἐκεῖνον ὁ πατήρ μου ἐσυνήθιζε τὸ θέρος ν' ἀναγινώσκῃ καὶ ἡ μάμμη μου νὰ μὲ χορεύῃ εἰς τὰ γόνατά της· ὁ πατήρ μου ἀπέθανε πρὸ πολλοῦ ἡ δὲ θέσις ἐκείνη μὲ τὴν μαρμαρίνην στρογγύλην τράπεζάν της, εἶχε προσλάβει δι' ἡμᾶς κάποιαν ποιητικὴν ἱερότητα, τὴν ὁποίαν τὰ παρερχόμενα ἔτη ἐκράτυνον. Ὁ πλάτανος ἀκόμη μένει εἰς τὴν θέσιν του καὶ ὁ θροῦς τῶν φύλλων του ἀκόμη καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην ἠχεῖ εἰς τὰ ὦτά μου ὡς χαιρετισμὸς ἀρχαίου φίλου. Ἄχ, ποσάκις ἀνερριχήθην εἰς τοὺς κλάδους του καὶ ἤκουσα τὰς τρυφερὰς ἀπειλὰς τῆς γραίας μάμμης μου. Ἤμην παιδάκι ἀκόμη θεότρελλο, καὶ ὡς μόνην διασκέδασίν μου εἶχον νὰ κυνηγῶ τὰ πουλιὰ ἐπὶ τῶν κλάδων τοῦ πλατάνου ἐκείνου καὶ νὰ γεμίζω μὲ ἀμυχὰς τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπόν μου. Τί εἶνε αἱ ἀναμνήσεις αὗται ; ἀσήμαντα πράγματα· εἰς τὸν βίον μου ἔκτοτε ἐταξείδευσα πολύ· εἶδον πόλεις μεγάλας, λαοὺς πολιτισμένους καὶ βαρβάρους καὶ ἐγνώρισα ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι μοῦ ἐπροξένησαν ἄλλοι χαρὰν καὶ ἄλλοι δυστυχίαν. Τόσαι ἐντυπώσεις τοῦ μεγάλου κόσμου, τῆς λάμψεως αὐλικῶν ἑορτῶν, τῆς ἐξεγέρσεως φυλῶν ὁλοκλήρων, συγγέονται εἰς τὴν μνήμην μου καὶ σβύνονται, ἀλλὰ ζωηροτάτη μένει ἀκόμη ἡ ἀνάμνησις τῆς μικρᾶς αὐλῆς τοῦ πατρικοῦ μου οἴκου καὶ τοῦ πυκνοφύλλου ἐκείνου δένδρου.

Ἀλλ' ὅμως καὶ τὴν αὐλὴν καὶ τὸ δένδρον ἐκεῖνο τὰ ἐγκατέλειπον διὰ παντός. Ἡ οἰκία βαθηδὸν ἐκενοῦτο καὶ ὁ κρότος τῶν βαρέως κυλιομένων ἁμαξῶν ἠκούετο πέραν εἰς τὸν δρόμον. Τὰ δωμάτια μοῦ ἐφαίνοντο ὡς ἄνθρωποι ὠχροὶ ἀποσκελετωθέντες. Εἰς τοὺς τοίχους ἀκόμη ἔμενον ἀνηρτημέναι αἱ εἰκόνες, παριστῶσαι τὰς ἡμέρους, τὰς γλυκείας μορφὰς τοῦ πάππου μου καὶ τοῦ πατρός μου. Μοῦ ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἐμειδίων περιλύπως καὶ ὡς νὰ συμμετεῖχον καὶ αὗται τῆς πιεζούσης τὴν ψυχήν μας θλίψεως. Ὠχραὶ εἰκόνες, εἶχον προσλάβει πρὸ πολλοῦ τὴν χροιὰν ἣν ἐναποθέτει ὁ χρόνος. Ἡ χροιὰ αὕτη μοῦ φαίνεται ὅτι ἐξαγιάζει ταύτας. Εἶνε ἐντύπωσις καὶ αὐτή, ἣν μοῦ ἀφῆκεν ἡ συνεχὴς μετάβασις εἰς τὸν ἀρχαῖον γειτονικὸν ναόν, ἔνθα ἀπὸ αἰώνων αἱ εἰκόνες τῶν ἁγίων δέχονται τὸ θυμίαμα καὶ τὰς εὐχὰς τῶν λειτουργῶν. Ὅλα μοῦ ἐφαίνοντο περίλυπα καὶ πένθιμα. Ἡ ἀπογύμνωσις τοῦ οἴκου ἐκείνου ἐνόμιζα ὅτι ἦτο ἀπογύμνωσις τοῦ βίου μου. Κάθε θύρα του, κάθε παράθυρόν του, καὶ οἱ ἐξῶσταί του καὶ ἡ *ταράτσα* του, καὶ ὁ κῆπος του καὶ ἡ κληματαριά του, ὅλα αὐτὰ μοῦ ἐνθύμιζον ἀπὸ μίαν ἱστορίαν, ὅλα αὐτὰ μοῦ ἔφερον καὶ μίαν ἀνάμνησιν. Καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς θλιβερὰς ἀναμνήσεις οἱ χρόνοι τὰς εἶχον περιβάλει μὲ ἓν ἔνδυμα τόσον μελαγχολικόν, ἀλλὰ καὶ τόσον γλυκύ, ὥστε τὰς φθινοπωρινὰς νύκτας, ὅτε ὁ ἄνεμος ἐσύριζεν ἀνὰ μέσον τῶν φύλλων τοῦ πλατάνου καὶ ἡ βροχὴ ἐτυμπάνιζε τὰς ὑάλους τοῦ παραθύρου μου, ἐγὼ μόνος βλέπων τὰς φλόγας τῆς πυρᾶς τῆς ἑστίας ἐπροκάλουν τὰς ἀναμνήσεις ἐκείνας καὶ τότε ἐν μέσῳ τοῦ κυανοῦ καπνοῦ ἐπαρουσιάζοντο μορφαὶ γλυκεῖαι, μορφαὶ τρυφεραί, ὅσας ὁ θάνατος μοῦ εἶχεν ἁρπάσει, ὅσας ὁ χρόνος μοῦ εἶχε παρασύρῃ. Καὶ ἐπερνοῦσαν ἔτσι αἱ νύκτες, καὶ διεγράφοντο ἔτσι αἱ ἀναμνήσεις, καὶ παρήρχοντο οὕτω τὰ πρόσωπα τῶν φιλτάτων μου, καὶ ἀνελύοντο ὡς ὁ καπνὸς τῆς ἑστίας μου, τόσα ξανθὰ φαντάσματα, τόσα γλυκύτατα πρόσωπα, τόσα ἐρυθρὰ πετροκεράσινα χείλη, ὅσα μὲ ἔθελξαν εἰς τὴν πρώτην ὁρμὴν τῶν αἰσθημάτων μου.

Δὲν γνωρίζω διατί τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὅτε ἔφευγον διὰ παντὸς ἀπὸ τὸν πατρικόν μου οἶκον κατειχόμην ὑπὸ τοῦ ἰδίου αἰσθήματος, τὸ ὁποῖον μὲ ἔθλιβεν ὅτε

εἶδον φερόμενον τὸ φέρετρον ὅπερ ἐνέκλειε τὸν νεκρὸν τοῦ πατρός μου. Ὅπως τότε οὕτω καὶ τὴν ὥραν ἐκείνην ὅλαι αἱ ἀναμνήσεις μου ἐπτερύγιζον ἐντὸς τῶν κενωθέντων δωματίων, ὡς ἄγριαι περιστεραὶ ἐντὸς σπηλαίου. Περιῆλθον ἓν πρὸς ἓν τὰ δωμάτια· ἐξῆλθον εἰς τὸν κῆπον, ἔκοψα ἄνθη καὶ ἐπέστρεψα πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν, ὡς νὰ ἐζήτουν νὰ ἐγκλείσω εἰς τὴν ψυχήν μου, ὅ τι ἔμεναν ἀπὸ τὰ περασμένα μου χρόνια, νὰ μὴν ἀφήσω τίποτε ἐκεῖ, ἔνθα ἄλλοι θὰ ἤρχοντο νὰ κατοικήσουν. Τὰ ἤθελα νὰ τὰ πάρω καὶ εἰς τὴν νέαν μου κατοικίαν καὶ εἰς τὴν νέαν μου γειτονιάν. Ἄ, τὴν γειτονιά μου, τὴν καϋμένην μου τὴν γειτονιά, μαζὶ μὲ τοὺς συντρόφους ποῦ ἐμεγάλωσα καὶ ἐσπούδασα εἰς τὸ αὐτὸ σχολεῖον· τώρα βλέπω τὰ ἡλιοκαῆ ἐκεῖνα παιδία, ἄνδρας πλέον, ἐπιστήμονας, ἀξιωματικούς, βουλευτάς, ἄλλους διαπρέποντας καὶ ἄλλους ζῶντας ἐν μετριόφρονι ἀφανείᾳ. Σήμερον ἀκούω τὰς φωνὰς τῶν ξανθῶν τέκνων των, ὅταν ἐξέρχωνται θριαμβευτικῶς τοῦ γειτονικοῦ σχολείου. Τὸ σχολεῖον εἶνε τὸ ἴδιον καὶ ὁ διδάσκαλος ὁ αὐτὸς τύπος ἀληθοῦς Γερωστάθου κατά τε τὸ φρόνημα καὶ τὴν στοργήν του πρὸς τοὺς μαθητάς. Δὲν γνωρίζω ἂν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα εἰμπορεῖτε νὰ εὕρητε ἕνα ἀκόμη διδάσκαλον ὅμοιον, μὲ αὐτὸν τὸν Μπάρμπα-Θώμᾶ. Τὸν ἐνθυμοῦμαι πάντοτε ὑψηλόν, ἰσχνόν, μὲ ὠχρὰν προφητικὴν ὄψιν, ἐξηγοῦντα τὸ Εὐαγγέλιον ἢ διηγούμενον εἰς ἡμᾶς τὸ σούβλισμα τοῦ Διάκου. Πῶς ἐνεθουσία ὁ Γέρων. Αἰσθάνομαι ἀκόμη τὴν ἀνατριχίλα, ἥτις μᾶς κατελάμβανε, καὶ ἥτις διὰ νὰ παρέλθῃ ἔπρεπε νὰ μεσολαβήσῃ ὁ *ταβλᾶς* τοῦ ἀναμένοντος ἔξω τοῦ σχολείου μπάρμπα Χατζῆ. Πῶς ἐπέρασαν τὰ χρόνια ἐκεῖνα, σὰν νερό, σὰν ἄνεμος.

Αἱ γειτόνισσαί μας, αἱ ἀρχαῖαι καλαί μας γειτόνισσαι, μετὰ λύπης ἐξήρχοντο εἰς τὰ παράθυρα των καὶ μᾶς ἔβλεπον μετακομιζομένους. Ἠσθάνοντο καὶ αὐταὶ ὅτι κάτι θὰ ταῖς ἔλλειπε μὲ τὴν φυγήν μας. Θὰ ἤρχοντο νὰ κατοικήσουν εἰς τὸ σπίτι μας νέοι ἄνθρωποι, καὶ ὁ Θεὸς γνωρίζει ποῖοι ἄνθρωποι θὰ ἦσαν. Ἐλυποῦντο εἰλικρινῶς ποῦ ἐφεύγομεν. Αἴ, τόσα χρόνια, ἑξῆντα χρόνια μᾶς ἐνθυμοῦνται ἐκεῖ ζῶντας. Ἡ πόλις μας τότε ἦτο μικρά, πτωχή, ὁ εἷς ἐγνώριζε τὸν ἄλλον. Τώρα ἔγεινε μεγαλούπολις πλουσία, ὡραία, τὰ σπίτια μετεβλήθησαν εἰς μέγαρα, ἀλλὰ δὲν ἔχουν τίποτε ἐκ τῆς ποιήσεως τῶν παλαιῶν μας σπιτιῶν, δὲν ἔχουν καμμίαν ἀνάμνησιν μέσα των. Εἶνε τεύχη ἄγραφα, εἶνε φύλλα λευκά. Σήμερον κατοικεῖ ὁ εἷς καὶ αὔριον ὁ ἄλλος. Ἀπὸ τὰ σπίτια αὐτὰ ἔρχονται καὶ φεύγουν χωρὶς νὰ προφθάσῃ κανεὶς νὰ τοὺς ἴδῃ, χωρὶς νὰ προφθάσῃ κανεὶς νὰ τοὺς γνωρίσῃ. Εἶνε ὡς τὰ ξενοδοχεῖα. Οὔτε ἀναμνήσεις ἐξεγείρουν, οὔτε ἐντυπώσεις ἀφίνουν. Καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἡ ἰδέα τῆς ἑστίας χάνεται καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἰδέα τῆς πατρίδος ρευστοποιεῖται.

Ἂν ἐρωτήσῃς ὅμως τὴν Κυρὰ Δημήτραιναν θὰ σοῦ εἴπῃ τὴν ἱστορίαν ὅλης τῆς γειτονιᾶς. Πόσαις φοραῖς, ἔξω εἰς τὴν θύρα της τὴν ἤκουσα νὰ διηγῆται τὰς ἱστορίας τῶν οἰκιῶν μας. Καὶ τώρα ἀκόμη ποῦ μᾶς βλέπει *κυρίους* πλέον, ἐξακολουθεῖ νὰ μᾶς καλῇ μὲ τὰ ὀνόματά μας, ὅπως ὅταν εἴμεθα παιδάκια δέκα ἐτῶν καὶ καταπόρφυρα ἐκ τοῦ δρόμου ἐρριπτόμεθα εἰς τὴν ποδιά της.

Αὐτὴ ἡ ἰδία ἐκάθητο εἰς τὸν οὐδὸν τῆς θύρας της καὶ ἔβλεπε τὰ μεταφερόμενα ἔπιπλα, καὶ διηγεῖτο μὲ τὴν αὐτὴν ζωηρότητα, καὶ μὲ τὴν αὐτὴν φλυαρίαν, τὴν ἰδίαν ἱστορίαν, «πῶς μᾶς εἶχε χορεύσει εἰς τὰ χέρια της» καὶ ἐκίνει τὴν κεφαλήν της περιλύπως, μέσῳ δὲ τῶν χασμάτων τῆς ὀδοντοστοιχίας της, ἐξήρχετο μία φωνὴ βραχνὴ ὡς παράπονον. Καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα παράθυρα προέκυπτον μερικαὶ γνώριμοι κεφαλαί, καὶ ὁμοῦ μὲ αὐτὰς μία ξανθή, εὔμορφη, ἀγγελικὴ κεφαλή, μὲ δύο γαλανὰ ματάκια καὶ μὲ ἓν μειδίαμα γλυκύτατον καὶ φωτεινότατον. Ἀπὸ τοῦ παραθύρου μου αὐτὴν τὴν ἰδίαν κεφαλὴν τὴν ἔβλεπον καθ' ἑκάστην πάντοτε εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν. Ἡ τρυφερὰ κορασὶς μὲ τὸ κέντημά της εἰς τὴν χεῖρα ἢ μὲ κανὲν βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐγὼ τῆς ἐδάνειζον, ἵστατο ἐκεῖ καὶ ἤγειρε τὴν κεφαλήν της μόνον ὅπως δεχθῇ τὸν χαιρετισμόν μου. Ἀνέμενεν ἐκεῖ τὴν ἐπιστροφήν μου πάντοτε καὶ ἐγὼ ὅτε ἐκαθήμην πρὸ τοῦ γραφείου μου, μέσα εἰς τὰς γραμμὰς τοῦ βιβλίου μου ἔβλεπον πάντοτε αὐτὴν τὴν ἰδίαν κεφαλὴν νὰ μοῦ μειδιᾷ καὶ νὰ μὲ ἀτενίζῃ μὲ τὴν μελαγχολικὴν περιπάθειαν ἀορίστων αἰσθημάτων. Εἰς τὴν νέαν γειτονιὰν ποῦ μετέβαινον ἐσυλλογιζόμην, ποιὸς ἠξεύρει ποίαν καρακάξαν θὰ ἔβλεπον ἀπέναντί μου, ποία *κουκουβάγια* θὰ μοῦ ἐπεδείκνυε τὰ τσουλούριά της τὴν πρωΐαν. Τί καλὰ ποῦ εἴμεθα ἐκεῖ εἰς τὴν οἰκίαν μας, εἰς τὴν ἥσυχον γειτονιάν μας. Ἐκεῖ ποῦ ἐγεννήθην, ἤθελον νὰ διέρρεεν ὁ βίος μου ὅλος. Ἀλλ' ἡ ἀνάγκη μᾶς ἐξώθησεν ἀλλοῦ· πτηνὰ τὰ ὁποῖα παρέσυρον τοῦ βίου οἱ λαίλαπες.

Ἡ οἰκία ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε κενωθῆ· δὲν ἔμενεν οὐδὲν πλέον ἔπιπλον. Τὰ τελευταῖα κάρρα ἀπῆλθον καὶ ἡ ἄμαξα ἀνέμενεν ἔξω ὅπως μᾶς μεταφέρῃ εἰς τὴν νέαν οἰκίαν. Ἡ μητέρα μου ἦτο ὠχρὰ καὶ ἡ μάμμη μου ὠχροτέρα. Πεντήκοντα ἔτη ἔζησαν ἐκεῖ εἰς τὸ ἴδιον σπίτι καὶ ὅμως ἐξεδιώκοντο. Μέσα εἰς τὰ πεντήκοντα ἐκεῖνα ἔτη πόση ζωὴ διέρρευσεν! Ὅλη των ἡ νεότης ἐκεῖ ἀπερροφήθη, ὅλη των ἡ χαρὰ ἐκεῖ ἐξητμίσθη, ὅλα των τὰ δάκρυα ἐκεῖ ἔρρευσαν, ὅλαι των αἱ ἀναμνήσεις ἐκεῖ ἐπτερύγιζον. Λίκνα καὶ φέρετρα, νανουρίσματα καὶ μοιρολόγια, ἔρως καὶ στοργή, φιλήματα καὶ δάκρυα τριῶν γενεῶν ἐνυπάρχουν εἰς τὰ γυμνὰ αὐτὰ δωμάτια, εἰς τὸν γηραιὸν αὐτὸν οἶκον, τὸν ὁποῖον μεθαύριον ἡ σκαπάνη τοῦ νέου ἀγοραστοῦ θὰ κατεδαφίσῃ μὲ κρύαν καρδίαν, μὲ χαρὰν ἴσως, χωρὶς νὰ αἰσθάνεται ὅτι μὲ αὐτὸν τόσα καὶ τόσα θὰ ἐνταφιάσῃ ὑπὸ τὰ ἐρείπιά του. Κατηρχόμεθα βραδέως τὴν κλίμακα· οἱ πόδες μας ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἐκόλλουν εἰς τὰς βαθμίδας καὶ τὰ μάτιά μας ἦσαν ἕτοιμα εἰς δάκρυα· ὁ μικρός μου ἀδελφός, ὅστις ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε μεταβάλει μικρὸν κάθισμα εἰς ἅμαξαν καὶ ἐκραύγαζε περιχαρῶς ἐντὸς τῶν κενῶν δωματίων, βλέπων ἡμᾶς μελαγχολικοὺς ἐσκυθρώπασε καὶ αὐτός. Δὲν ὡμίλει οὐδείς. Μία λέξις ἂν ἠκούετο τὰ δάκρυα θὰ ἔρρεον ἀπὸ ὅλων τοὺς ὀφθαλμούς. Ὅλοι εἴχαμεν ἀρεθῆ εἰς τὰς ἰδίας ἑκαστος σκέψεις. Ἔθλιβον τὴν χεῖρα τῆς μητρός μου ὡς νὰ ἤθελον νὰ τῆς δώσω θάρρος καὶ παρηγορίαν τὴν ὁποίαν οὔτε ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶχον. Ὁ γηραλέος, σκύλος μου, κλίνων τὴν κεφαλήν του μεταξὺ τῶν σκελῶν του καὶ σείων τὴν οὐράν του ἀργὰ παρηκολούθει μελαγχολικὸς ὡς ἄρτι ἀπολυθεὶς ὑπάλληλος. Μόνον δὲ ὅταν ἐξήλθομεν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ εἴδομεν τὰς μορφὰς τῶν γειτόνων μας συγκεκινημένας καὶ αὐτὰς καὶ ἐπήγαμεν νὰ τοὺς ἀποχαιρετίσωμεν καὶ ὅτε ἠσπάσθην τὴν χεῖρα τῆς Κυρᾶ Δημήτραινας, ἥτις τοσάκις μὲ εἶχε φιλοδωρήσει ἐλαφρὰ κολαφίσματα, ἀλλὰ καὶ σῦκα ἀπὸ τ' ἀμπέλι της, τότε δὲν ἠδυνήθημεν νὰ κρατήσωμεν πλέον τὰ δάκρυά μας. Ἐκλαίομεν ὅλοι, ἐψιθυρίζομεν ὅλοι φίλτατα ὀνόματα, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὴν ἅμαξαν ὁλολύζοντες σχεδόν, ἐν ᾧ δὲ αὕτη ἀνεχώρει καὶ ἄφινε τὴν γειτονιὰν ἐκείνην, ἠκούομεν ἀκόμη τοὺς εἰλικρινεῖς τῶν παλαιῶν μου γειτόνων ἀποχαιρετισμούς.

— Στὸ καλό, στὸ καλό!

Καὶ ἀπεσπᾶτο τὴν στιγμὴν ἐκείνην μέρος ἐκ τῆς καρδίας μου καὶ ἀπερροφᾶτο τὴν στιγμὴν ἐκείνην μέρος ἐκ τῆς ψυχῆς μου.

Ἐξημέρωσα εἰς τὴν νέαν οἰκίαν μας. Ὅλην τὴν νύκτα ἐκοιμήθην ἀνήσυχος. Τὴν πρωΐαν ἐξύπνησα μὲ κεφαλὴν βεβαρυμένην καὶ μὲ ὄμματα ἐρυθρά. Ἀπὸ τοῦ παραθύρου μου εἰς τὸ ἀπέναντι παράθυρον, ἀντὶ τῆς ξανθῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ ροδινοῦ μειδιάματος τῆς μικρᾶς γειτονίσσης μου, συνήντησα τὴν σκούφιαν μιᾶς ταμβακιζομένης ἰταλίδος. Αἱ νέαι ἐντυπώσεις ἤρχισαν ἀπὸ μίαν σκούφιαν καὶ τίς οἶδε ποῦ θὰ καταλήξουν.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Α. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

Η ΤΡΕΛΛΗ

Ἐκεῖ, στὴ μοναχικὴ τὴν ἀκρογιαλιά, μὲ τὰ μικρὰ μικρὰ τὰ χαλίκια, τὰ στρογγυλὰ καὶ κιτρινωπὰ σὰ μαργαριτάρια, μὲ τοὺς κάβους ἀπὸ τὶς δυὸ μεριές, ποῦ μποροῦσε ἄνθρωπος νὰ μιλᾷ ἀπὸ τὸν ἕναν, καὶ στὸν ἄλλονα νὰ στέκεσαι καὶ ν' ἀκούς, σ' ἐκείνη τὴν παράμερη κώχη ποῦ ἔφεγγε ἀπὸ χάρη σὰ νὰ εἶταν ὅ,τι τὴν ἔβγαλε ὁ Πλάστης ἀπὸ τ' ἀθάνατα χέρια του, ποῦ ἔπαιζαν τὰ δελφίνια ὡς κοντὰ στὰ ρηχᾶ, ποῦ τὰ κύματα δὲν τὰ χόρταιναν τὰ χαλίκια, μόνο τἄγλειφαν κι ὅλο τἄγλειφαν, ποῦ ψυχὴ δὲν κατέβαινε παρὰ ἴσως νὰ δοκιμάσῃ καινούρια τύχη μὲ τἀγκίστρι ἢ μὲ τὸ πεζοβόλι,—ἐκεῖ ἔβλεπες κάποτες ὁλομόναχη τὴν τρελλή, κοπέλλα ὡς εἰκοσιπέντε χρονῶ, μόνο ποῦ εἶταν τὸ πρόσωπό της χλωμό, καὶ τὰ μάτια της ἄγρια. Μήτε τάξιμο, μήτε διάβασμα δὲν ἔσωσε νὰ τὴ γλυτώσῃ ἀπὸ τὸ μεγάλο κακὸ ποῦ τὴν τυραννοῦσε. Κι ὡς τόσο, σαλεμένος καθὼς εἶταν ὁ νοῦς της, ἡ καρδιά της εἶτανε γνωστικῆς γυναίκας καρδιά! Τὸν ἀγαποῦσε ἀκόμα τὸν ἀρραβωνιαστικό της, καὶ τὸν περίμενε νὰ γυρίσῃ πίσω καὶ νὰ τὴν πάρῃ. Ὁ νοῦς της, σὰ μερικοὺς φίλους ποῦ ἀντὶς νὰ μᾶς παρηγοροῦνε σιωπῶντας μᾶς μεγαλώνουν τὸν πόνο μ' ἀνωφέλητα λόγια, εἶταν κ' αὐτῆς τῆς καημένης ὁ μεγαλήτερός της ἐχθρός. Τῆς ἔλεγε ὁ νοῦς της πῶς δὲν πνίγηκε ὁ καλός της τρία χρόνια τώρα σὲ κείνη τὴν τρομερὴ τὴ φορτούνα ποῦ ἔστρωσε μὲ φύκια αὐτὸ τὸ περιγιάλι ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρη στὴν ἄλλη, μόνο πῶς ἀρμένιζε ἀκόμα κ' ἐρχότανε στὴν καλή του. Καὶ κάθε φορὰ ποῦ ἔβλεπε καίκι νὰ περνάῃ, ἢ ψαράδικο νὰ κατεβαίνῃ κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἔβγαινε ἡ ταλαίπωρη ἀπὸ τὸ καλύβι ποῦ ἕνας ἀδερφός τὴ φύλαγε δουλεύοντας σὲ πλαγινὸ χωραφάκι, κ' ἔτρεχε κατὰ τὸ γιαλό, καὶ στεκότανε στὰ χαλίκια μὲ τόνα χέρι ἀπάνω ἀπὸ τὰ μάτια της, καὶ στἄλλο χέρι ἕνα μαντίλι, νά τονε χαιρετήσῃ τὸν ἀγαπημένο της, ποῦ ἤρχουνταν τώρα πιά. Τὄβλεπες τὸ καρδιοχτύπι της σὲ κεῖνο τὸ στόμα τὸ κλαψογελαστό, στὰ χέρια ποῦ τρέμανε, σ' ὅλο της τὸ κορμί. Στέκουνταν ἀμίλητη καὶ δίχως νὰ γυρίζῃ τὸ κεφάλι της ἀπὸ τὸ καίκι, παρὰ σὰν κατέβαινε κατόπι της ὁ ἀδερφός της νὰ τηνε φέρῃ ὀπίσω. Πηδοῦσε ἄξαφνα ἀπὸ τὲς καλαμιὲς τῶν χωραφιῶν, πήγαινε κοντά της, τὴν ἔπιανε ἀπὸ τὸ χέρι, καὶ τὴν ἔπαιρνε λέγοντας πῶς δὲν εἶταν αὐτὸ τὸ καίκι, μόνο τἄλλο ποῦ θὰ φανῇ σὲ λιγάκι.

Περνοῦσε καὶ τἄλλο τὸ καίκι, καὶ ξανάρχιζε ἡ ἴδια ἡ ἱστορία.

Τὴ στερνὴ τὴ φορὰ ποῦ κατέβηκε ἡ τρελλή, δὲν εἶχε ἡ ἀκρογιαλιὰ ἐκείνη τὴ συνειθισμένη της ἥμερη γλύκα. Τὴν ἔδερνε ἡ θάλασσα μανισμένη, κ' οἱ ἀροὶ τὰ κατρακυλοῦσαν ἀλύπητα τὰ μαργαριταρένια χαλίκια. Στοὺς κάβους τὰ κύματα ξεσποῦσαν κι ἀνέβαιναν σὰν ἄσπρες κολόννες, κ' ὕστερα κατέβαιναν σὰν ἄσπρη βροχή. Ὁ ἄνεμος τὶς λύγιζε τὶς καλαμιὲς ὡς τὴ γῆς, καὶ τὰ μαλλιὰ τῆς κακόμοιρης πηγαίνανε νὰ πετάξουν κι αὐτὰ μὲ τὸν ἄνεμο. Αὐτὴ ὅμως πάλι ἀσάλευτη, πάλι ἀμίλητη καὶ μὲ τὰ μάτια της στηλωμένα πρὸς τὸ κακότυχο τὸ καίκι ποῦ μιὰ ὥρα τώρα ἔκανε τρομερὴ παλαίστρα μὲ τὰ ὀρενιασμένα τὰ κύματα, ποῦ εἶχε χαμένο τὸ μεγαλήτερό του πανί, καὶ κάτι χερότερο ἀπὸ χαμένο, γιατὶ ξεσκισμένο πηγαινοερχότανε μὲ τὸν ἄνεμο, καὶ δύναμη ἀνθρώπου νὰ τὸ συμμαζέψῃ δὲν ἔρτανε. Ζητοῦσε βόλτα νὰ κόψῃ, καὶ νὰ κατεβῇ ν' ἀράξῃ σ' ἕνα ψαράδικο λιμάνι πίσω ἀπὸ τὸν κάβο.

Ἐκεῖ ἀπάνω ἔρχεται πάλι ὁ καλὸς ἀδερφὸς καὶ ζητάει νὰ τὴν πάρῃ πίσω.

— Ἄχ, στάσου, καὶ θὰ βουλιάξῃ, θὰ πνιγῇ, θὰ πνιγῇ ὁ ἀκριβός μου! φωνάζει ἡ δύστυχη μ' ἀπελπισμένη φωνή.

Καὶ καθὼς τὄλεγε, γύρισε τὸ καίκι στόνα του πλάγι, καὶ πήγαινε κάτω σιγανὰ σιγανά.

Ἔπεσε ἡ ταλαίπωρη χάμου σὰν πέτρα. Τὸ πρόσωπό της γυρισμένο ἀπάνω, καὶ τὰ χέρια της ἁπλωμένα ἴσια, σὰ νὰ τὴν εἴχανε σταυρωμένη.

Τὰ μάτια της εἴτανε θαμπὰ σὰν τὸ συννεριασμένο τὸν οὐρανό. Τὰ σύννεφα πέρασαν, ἡ θάλασσα καλοσύνεψε πάλι, μὰ τῆς τρελλῆς ἡ ζωὴ δὲν ξαναγύρισε πιά.

Α.

Ἐκ τοῦ *Γενικοῦ Γραμματέως*, τοῦ ἀρίστου καὶ δημοφιλεστάτου τῶν φέτος παρασταθέντων κωμειδυλλίων, δημοσιεύομεν κατωτέρω, τῇ εὐμενεῖ παραχωρήσει τοῦ συγγραφέως, τὴν χαρακτηριστικωτάτην σκηνὴν τῆς ὑπηρεσίας, ἡ ὁποία τόσους προκαλεῖ γέλωτας εἰς ἑκάστην παράστασιν τοῦ ἔργου. Σ. τ. Δ.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΚΩΜΩΔΙΑ ΜΕΤ' ΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΕΙΣ

ΠΡΑΞΙΣ Β'.

ΣΚΗΝΗ ΙΣΤ'

ΛΑΜΠΡΟΣ,[1] ΓΡΑΦΙΔΗΣ[2] (κρατῶν φάκελλον ἐγγράφων).

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Καλημέρα σας, κύριε Γραμματεῦ! Εἶσθε καλά, κύριε Γραμματεῦ; Μοῦ εἶπαν ὅτι ἀδιαθετεῖτε καὶ σᾶς βεβαιῶ ὅτι ἐφοβήθην πάρα πολύ, κύριε Γραμματεῦ, καὶ ἀμέσως ἔτρεξα νὰ μάθω. (*Ἑτοιμάζων κάθισμα*) Εἶσθε καλά, κύριε Γραμματεῦ;

ΛΑΜΠΡΟΣ

Εὐχαριστῶ, Γραφίδη. (*Κάθηται*). Τί νέα ἔχουμε;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Μά... ἀφοῦ ὁ κύριος Γραμματεὺς εἶνε ἀδιάθετος... δὲν πειράζει, δὲν πρέπει νὰ κοπιάσετε, κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Δὲν πειράζει, δὲν πειράζει. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἡ ὑπηρεσία... τὸ καθῆκον, τὸ καθῆκον!... Λοιπόν.

ΓΡΑΦΙΔΗΣ (παρουσιάζων ἀνὰ ἓν ἔγγραφον).

Ὁ Νομάρχης Ζακύνθου τηλεγραφεῖ ὅτι οἱ ἔμποροι διέκοψαν τὰς συναλλαγάς των ἕνεκα ἐλλείψεως χαρτίνων κερμάτων καὶ χαλκῶν κερματίων καὶ ζητεῖ νὰ διαταχθῇ ὁ ταμίας...

ΛΑΜΠΡΟΣ

Μία διαταγὴ ν' ἀπαντήσῃ ἀμιλητεί, ἐκατάλαβες; ἀμιλητεί! Τί θέλει νὰ 'πῇ μὲ τὴ λέξι κέρματα καὶ κερμάτια;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Ἀλλά, κύριε Γραμματεῦ...

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ἂς λείπουν, παρακαλῶ, ἡ ἀντιλογίαις καὶ νὰ κάνῃς ὅ,τι σοῦ λὲν οἱ ἀνωτέροι σου.

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Πολὺ καλά, κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ἔχεις ἄλλο τίποτα;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Καταστάσεις τῆς Ἀστυνομίας πρὸς πληρωμὴν ἐξόδων δηλητηριάσεως καὶ ταφῆς κυνῶν...

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ποιανῶν κεινῶν;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Κυνῶν ἀδιακρίτως.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ἀδιακρίτως;... Πῶς γίνεται αὐτό;... Ἀ, μὰ δὲν ὑποφέρεται!... Ἐδῶ, βλέπω, ἔχουμε κράτος ἐν κράτει! Ἀκοῦς νὰ φαρμακώνουν καὶ νὰ θάφτουν, χωρὶς νὰ μᾶς λένε οὔτε ποιούς!.. Νὰ γυρίσῃς 'πίσω τὰ χαρτιὰ καὶ νὰ 'πῇς νὰ σημειώσουν ἀνυπερθέτως, ἀκοῦς; ἀνυπερθέτως, τὰ ὀνόματα καὶ τὴν πατρίδα καθενοῦ ξεχωριστά.

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

(Θέλει τὰ ὀνόματα τῶν σκυλιῶν!...) Πολὺ καλά, κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ἔχεις ἄλλο τίποτα;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Δύο φόνοι συνέβησαν χθὲς εἰς...

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ἄφησ' τ' αὐτό. Αἰωνία τους ἡ μνήμη. Ἔχεις ἄλλο τίποτα;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Μία συμπλοκὴ εἰς τὸν Δῆμον...

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ἄφησ' τ' αὐτό! Μὴ θέλουνε νὰ πᾶ' νὰ τοὺς χωρίσουμε; Ρίχ'το στὸ ἀρχεῖο. Ἔχεις ἄλλο τίποτα;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Τρεῖς βαρύποινοι κατάδικοι ἐδραπέτευσαν ἐκ τῶν φυλ...

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ἄφησ' τ' αὐτό! Καταβόδιο τους! Ἔχεις ἄλλο τίποτα;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Λῃσταὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ χωρίον...

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ἄφησ' τ' αὐτό! Ἂς τοὺς μακελοκόψουνε. Ἔχεις ἄλλο τίποτα;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Κάποιος ἀχρεῖος Βασιλείου τηλεγραφεῖ ὅτι συνελήφθη παρανόμως καὶ κρατεῖται ὑπὸ τοῦ ἀστυνόμου...

ΛΑΜΠΡΟΣ

Εἶνε φίλος αὐτός;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Ἀ, ὄχι.

ΛΑΜΠΡΟΣ (ἐξαπτόμενος).

Ἔ, τότε τί μοῦ τὸ 'φερες ἐδῶ; Στὸ ἀρχεῖο, στὸ ἀρχεῖο!

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Πολὺ καλά, κύριε Γραμματεῦ. Οἱ βουλευταὶ Ἠλείας παραπονοῦνται ὅτι ὁ Ἔπαρχος φατριάζει...

ΛΑΜΠΡΟΣ

Οἱ ἀντιπολιτευόμενοι;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Μάλιστα κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Νὰ τοῦ γράψῃς ἀπὸ μέρος μου νὰ κάνῃ τὴ δουλειά του καὶ νὰ μὴν ἀκούῃ κανένανε.

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Πολὺ καλά, κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Γιὰ τὸν Ἰσχυρόπουλο τί ἔκαμες, οἰκονομιέται τὸ πρᾶγμα;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Ἐζήτησα τὰς σημειώσεις καὶ εἶδα ὅτι ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου εἶνε συστημένοι ἀπὸ βουλευτὰς τῆς παρούσης συνόδου, ὥστε διὰ νὰ διορισθῇ ὁ Ἰσχυρόπουλος δὲν μένει ἄλλη ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ Σταυρίδου.

[1] Ὁ Γενικὸς Γραμματεύς.

[2] Ὁ ἰδιαίτερος γραμματεύς του. Ἡ σκηνὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Λάμπρου.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ποιὸς εἶν' αὐτός;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Εἶνε ὁ πρωτοκολλητὴς τοῦ ἀρχείου, κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Πότε διωρίστηκε;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Ἐργάζεται τώρα ἑπτὰ ἔτη, κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Καὶ τί μέρος λόγου εἶνε αὐτὸς ὁ κὺρ Σταυρίδης;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Ἄ, ἄχρηστος καθ' ὁλοκληρίαν, κύριε Γραμματεῦ. Ἐργάζεται μόνον σὰν ζῶον ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ καὶ τίποτε ἄλλο.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ἀπὸ ποῦ εἶνε;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Εἶνε συμπατριώτης τοῦ πρώην Ὑπουργοῦ, εἶνε μάλιστα ἀναδεξιμιὸς τοῦ κουμπάρου τοῦ ἀναδεξιμιοῦ του.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ἔτσι ἔ; εἶσαι βέβαιος;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Βεβαιότατος, κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Τότε λοιπὸν νὰ τὸν παύσουμε. (Πῶς διάβολο μᾶς ἐξέφυγε τόσον καιρό!) Νὰ μοῦ ἑτοιμάσῃς τὸ διάταγμα νὰ τὸ ὑποβάλω τὸ δειλινό.

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Πολὺ καλά, κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ἔχεις ἄλλο τίποτα;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Ὄχι, κύριε Γραμματεῦ.

ΛΑΜΠΡΟΣ (ἐγειρόμενος).

Ἔ, αὔριο λοιπὸν καὶ νὰ γίνῃ ὅ,τι σοῦ εἶπα.

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Ἄ, παραντόν, κύριε Γραμματεῦ, εἰς τοὺς ρέπορτερ θὰ δίδωμεν εἰδήσεις;

ΛΑΜΠΡΟΣ

Γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ!.... Οὔτε λέξι. Τὸ ἀπαγορεύω αὐστηρῶς. Τί, μοναχοί μας θὰ βάλουμε τρουμπέτα γιὰ ὅ τι γίνεται μέσα στὸ Κράτος;

ΓΡΑΦΙΔΗΣ (συναθροίζων τὰ ἔγγραφα)

Πολὺ καλά, κύριε Γραμματεῦ, μείνατε ἥσυχος.. Προσκυνῶ κύριε Γραμματεῦ... Ἄ, παραντόν, μία τρίχα... (*Τὸν τινάσσει διὰ τῆς χειρός*). Μήπως θέλετε νὰ κλείσω τὸ παράθυρον: Θὰ σᾶς βλάψῃ τὸ ρεῦμα.

ΛΑΜΠΡΟΣ

Ὄχι, ὄχι, εὐχαριστῶ.

ΓΡΑΦΙΔΗΣ

Προσκυνῶ, κύριε Γραμματεῦ, προσκυνῶ. (*Ἐξέρχεται ὀπισθοβατῶν*).

ΛΑΜΠΡΟΣ

Στὸ καλό.

ΗΛΙΑΣ ΣΤ. ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΣΤΕΦΑ[1]

Ἤθη Ἐπαρχιακά.

Δ'

— Λέσχη ἡ *Ἀγάπη*

— Δελέγκου.

— Μοιραρχία!

— Εἰσαγγελία!

— Τῆς κυρᾶς μου τὰ γράμματα.

— Ὑπομονή.

— Νιόνιο! Νιόνιο!»

Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ζάλης ἐκείνης καὶ τῆς ταραχῆς, διεβιβάζοντο διὰ τῶν θυρίδων αἱ δέσμαι τῶν χαρτίων καὶ οἱ φάκελλοι οἱ ποικιλόχροοι καὶ ἐνεχειρίζοντο εἰς τοὺς ἀναμένοντας, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἥρπαζαν ἀπλήστως καὶ ἀφ' οὗ ἀπεσπῶντο μετὰ δυσκολίας ἀπὸ τοῦ συμπαγοῦς ὁμίλου, ἔμενον οἱ περισσότεροι ἐξετάζοντες ἐκεῖ εἰς τὸ φῶς τί εἶχον λάβει. Ὁ Τόνης ἵστατο εἰς μίαν γωνίαν συνομιλῶν καὶ περιμένων νὰ παρέλθῃ ὁ θόρυβος διὰ νὰ ζητήσῃ τὰ ἰδικά του. Ἀλλ' ὁ ταπεινότατος θεράπων τὸν ἐπρόλαβε, τὰ ἐζήτησε καὶ τοῦ τὰ ἔφερεν ὑποκλινής.

«Εὐχαριστῶ πολὺ» εἶπεν ὁ Τόνης λαμβάνων τὴν ὀγκώδη δέσμην τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν ἐπιστολῶν. Ἔρριψεν ἐπ' αὐτῆς βλέμμα ἐρευνητικόν, ἐβεβαιώθη ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἡ ἐπιστολή, ἡ ὁποία τὸν ἐνδιέφερεν, ἐφύλαξεν εἶτα τὴν δέσμην ὅλην εἰς τὸ εὐρύ του θυλάκιον καὶ ἐξηκολούθησε τὴν συνομιλίαν του.

Ἐν τούτοις ἡ ζωηρὰ ἐκείνη εὐθυμία ἐφαίνετο κοπάσασα, οὐδ' ὑπῆρχεν ἡ ἐλαχίστη ἐλπὶς νὰ ἐπανέλθῃ. Ἀπροσδοκήτως ὅμως ὁ ὅμιλος ἐξερράγη εἰς κραυγὰς καὶ εἰς γέλωτας, ὅταν ἔγεινε γνωστόν, ἀπὸ τὴν ὀργίλην ἄρνησιν τοῦ διανομέως, ὅτι ὁ Σταθουλόπος, — τελευταῖος τυχὼν ἀκροάσεως ἂν καὶ πρῶτος παρὰ τὴν θυρίδα, — δὲν εἶχε νὰ λάβῃ τίποτε.

«Κ' ἐπερίμενες καὶ τόσην ὥραν γιὰ νὰ πάρῃς ἀέρα; Κρῖμας τσὴ σκοντίες ποῦ ἔφαγες!» τῷ ἔλεγεν ὁ μικρὸς ἐμπορουπάλληλος.

Τὸ πρᾶγμα ἐθεωρήθη πολὺ κωμικὸν καὶ ὁ μικρὸς ὅμιλος ἐνεψυχώθη πάλιν καὶ συσσωματωθεὶς προέπεμψε μὲ γιούργιες καὶ μὲ οὔρρα τὸν Σταθουλόπον, φεύγοντα κατησχυμένον. Αἱ ἠχοῖ τῆς Πλατείας ἀντελάλησαν τὰς φωνὰς ἐκείνας· πολλοὶ δὲ ἄνθρωποι, ἐκλαμβάνοντες τὸν ὅμιλον ὡς πυρῆνα ἑσπερινῆς διαδηλώσεως, ἐξήρχοντο ἐκ τῶν καφενείων καὶ τῆς Λέσχης, νὰ συνενωθοῦν μετ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐγέλων φοβερά, ἅμα ἐνόουν περὶ τίνος πρόκειται.

«Μάντσια ὁ Σταθουλόπος!» ἔλεγαν. «Τὸν κακομοίρη τὸ Σταθουλόπο σταυρόνουνε. Χά, χά, χά!»

Ὁ Τόνης, σταματήσας διὰ νὰ προφυλαχθῇ κατὰ τοῦ ἀνέμου, ἐπερίμενε νὰ ἴδῃ πότε καὶ πῶς θὰ διελύετο ἡ διαδήλωσις αὐτή, τὴν ὁποίαν ἡ φιλόγελως κουρότης αὐτοσχεδίαζε πρὸς τὴν βλακείαν,

[1] Ἴδε σελ. 149.

ἀπορῶν ὅτι ὑπῆρχον ἄνθρωποι μὲ ἀξιώσεις σοβαρῶν νὰ τρέχουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ νὰ φωνάζουν εἰς τοὺς δρόμους, καὶ μάλιστα γεμάτους λάσπες... Ἀλλὰ τὸ πάθημα δὲν ἦτο ἀπορίας ἄξιον. Ἀπὸ τὰ μικρὰ ὡς τὰ μεγάλα τοῦ αὐτοῦ εἴδους δὲν ὑπάρχει μεγάλη διαφορά, κανεὶς δὲ σκοπὸς δὲν εἶνε ἱκανὸς ν' ἀγιάσῃ καὶ νὰ ἐξευγενίσῃ τὰς ἀγρίας κραυγὰς τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, τὰς ὁποίας τὸ δίχειρον ζῶον ἐκπέμπει εἰς πᾶσαν περίστασιν, τρέχον ἀγεληδὸν τὰς ὁδοὺς τῶν συνοικισμῶν του!

Ἐν τούτοις ἦτο ἤδη ἑσπέρα πλήρης. Διὰ τῶν χασμάτων τῶν μαύρων νεφῶν ἐσελάγιζαν ποὺ καὶ ποὺ ἀστέρες. Οἱ φανοὶ ἔρριπτον τὸ ἀδύνατον ἐρυθρωπὸν φῶς τοῦ πετρελαίου, μόλις διαπερῶν τὸ σκότος. Ἡ βροχὴ εἶχε κοπάσει, ὁ δὲ ἄνεμος, πνέων σφοδρός, ἀπεξήραινε τὴν ἰλύν, ἐν ᾧ ὑπὸ τὸ φύσημά του ἔφρισσον αἱ ἐπιφάνειαι τῶν συχνῶν τελμάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀντενακλῶντο τρέμοντες οἱ φανοί. Ὁ Τόνης ἐκαληνύκτισε τοὺς ὀλίγους φίλους, οἱ ὁποῖοι εἶχον μείνει μετ' αὐτοῦ καὶ ἐξεκίνησε γοργῷ ποδὶ καὶ διὰ πλαγίων ὁδῶν. Ὅπου ἔβλεπε θύραν καπηλείου καὶ ἤκουε συνάθροισιν, ἐπροφυλάσσετο νὰ μὴ ἀναγνωρισθῇ. Οὔ, σκοτούρα! ἔπειτα ἔσπευδε νὰναγνώσῃ τὴν ἐπιστολήν του... Εἰς μίαν καμπὴν προφυλαγμένην καὶ ἔρημον, ὅπου ἐξέβαλε φῶς καθαρὸν ἀπὸ τὸν μέγαν φανὸν ἑνὸς παντοπωλείου, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ. Ἐσταμάτησεν, ἐξέσχισε τὸ περικάλυμμα καὶ διέτρεξε, μετὰ τῆς ἀπεριγράπτου ἐκείνης ταχύτητος τοῦ ἐνδιαφέροντος, μίαν σελίδα ἐμπορικήν, γραμμένην δι' ἰοχρόου μελάνης παχείας, διαπερώσης τὸν λεπτὸν χάρτην... Τί τῳ ἔλεγον αἱ ὀλίγαι ἐκεῖναι γραμμαί, αἱ ἐστιγμέναι δι' ἀριθμῶν; Τί σχέσιν εἶχον μὲ τὴν Μαργαρίταν; Καὶ ὅμως ἡ χαρά του ἦτο ζωηρά. Τὸ ἐμαρτύρει τὸ πρόσωπόν του ἀκτινοβολοῦν, τὸ ἐμαρτύρει τὸ βῆμά του ὅταν ἐκινήθη πάλιν, διαγράφων τὴν πελωρίαν του σκιαγραφίαν εἰς τὸ ἡμίφως τῶν ὁδῶν.

Ἔφθασεν εἰς τὸ κατάστημα, εἰσῆλθε μεθ' ὁρμῆς καὶ χωρὶς νὰ ἴδῃ ἢ νὰκούσῃ κανένα, ἔτρεξε κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸ δικτυωτόν, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου εἰργάζετο ὁ βοηθός του.

«Νά, Λούκα» τῷ εἶπε ρίπτων ἐπὶ τοῦ γραφείου του τὴν ἐπιστολήν. «Διάβασέ το νὰ ἰδῇς. Μπορῶ νὰ κάμω τώρα, ὅ τι θέλω καὶ ἢ ὄχι;

— Ἦρθε καλὴ ἀπάντησι;

— Ὅπως τὴν ἠθέλαμε.

— Ἀ, γιὰ νὰ ἰδοῦμε... Ἰδὲς τώρα τὴν κοπελοῦλα ποὺ σε περιμένει.

— Ποῦ... ποὺ εἶνε;... Ἀ, μπᾶ! ἐδῶ εἶσαι;»

Ἐν τῇ ὁρμῇ του ὁ Τόνης δὲν εἶχε παρατηρήσει τὴν μικρὰν Πιπίναν κουκουλωμένην μὲ τὸ κόκκινον σάλι της καὶ καθημένην ἐπὶ μικροῦ σκαμνίου παρὰ τὴν θύραν. Ἅμα τὸν εἶδεν εἰσερχόμενον, ἔσπευσε νὰ σηκωθῇ, τὸν παρηκολούθησε καὶ τώρα εὑρίσκετο ὄπισθέν του παρὰ τὸ δικτυωτόν. Ὁ Τόνης ἔκυψε πολὺ διὰ νὰ φέρῃ τὸ οὖς του εἰς τὸ στόμα της:

«Μοῦπε... μοῦπε ἡ σιόρα Μαργαρίτα... ὁρίστε ἐτοῦτο τὸ χαρτί... ποῦ εἶνε χρεία... καὶ χαιρετίσματα».

Μεθ' ἑκάστην λέξιν ἡ Πιπίνα ἐξεροκατάπινεν. Ὁ Τόνης ἥρπασεν ἐκ τῶν χειρῶν της τὸ ἐπιστόλιον, τὸ ἐπλησίασεν εἰς τὸ φῶς καὶ το κατεβρόχθισεν. Ἦτο μία σημείωσις ἁπλῆ, γραμμένη ἐν βίᾳ ἐπὶ τεμαχίου χάρτου λευκοῦ καὶ διπλωμένου ἄνευ περικαλύμματος. Καθὼς τὸ ἔσφιγγαν ἐπὶ τόσην ὥραν αἱ χεῖρες τῆς παιδίσκης, εἶχε καταζαρωθῇ· ἀλλ' ὁ χαρακτήρ, τὸν ὁποῖον ἐγνώριζε τόσον ἡ καρδία, δὲν ἦτο δυσανάγνωστος:

«Ἀγάπη μου, ὁ νόνος σήμερα μᾶς τὰ ἐφώναξε καὶ μας εἶπε πῶς δὲν θὰ σε δεχθῇ νὰ ματάρθῃς σπίτι μας. Ἴσια μ' ἔδεκει! ἔλεγε. Ἡ γειτονειὰ ἐβούϊζε, ἔλεγε, πῶς μ' ἀγαπᾶς καὶ πῶς σ' ἀγαπάω, καὶ χίλια ἄλλα. Θἄρθῃ αὔριο νὰ σοῦ τα πῇ ὁ ἴδιος. Αἴ, γι' ἀγάπη τοῦ κόσμου, Τόνη μου, ἂς γένῃ καὶ αὐτό. Καθένας εἶνε νοικοκύρης νὰ κάνῃ, ὅ,τι θέλῃ στὸ σπίτι του καὶ οὔτε ποῦ με μέλει ὁλωσδιόλου πῶς δὲν θὰ ματάρθῃς. Φθάνει νὰ μ' ἀγαπᾶς καὶ νὰ σ' ἀγαπάω. Μοναχὰ σὲ εἰδοποιῶ γιὰ νὰ ξέρῃς τί θὰ του πῇς.

ἡ Μ.... σου».

«Καλά... καλά... καλά...» ἔλεγεν ὁ Τόνης, πότε στρεφόμενος πρὸς τὸ κοράσιον, πότε ἐπαναρρίπτων τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς, ἀμήχανος περὶ τοῦ πῶς νὰπαντήσῃ, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς σταθερὸς ὡς πρὸς τὸ τί.

«Καλά... πές της νὰ μὴν ἔχῃ κανένα φόβο καὶ καμμία ἀνησυχία. Ἐγὼ φροντίζω, εἶνε δική μου δουλειά. Ἀκοῦς; Πήγαινε.»

Καὶ ἐνθέσας εἰς τὴν χεῖρα τῆς Πιπίνας ἡμίφραγκον ἀργυροῦν, τὴν προέτρεψε νὰ φύγῃ, ὠθῶν ἠρέμα πρὸς τὴν θύραν, νὰ τρέξῃ νὰ καθησυχάσῃ τὴν νεάνιδα, ἡ ὁποία τὴν ἐπερίμενεν. Ἡ μικρὰ ἐξῆλθε καὶ ἐξεκίνησε μὲ τὸ βῆμα ἐκεῖνο τὸ ταχὺ καὶ πρόθυμον καὶ ἀκούραστον καὶ ἀφωσιωμένον, μὲ τὸ ὁποῖον, γειτονοποῦλα καλή, ἐξετέλει πάντοτε τὰ θελήματα τῆς Μαργαρίτας. Ἦτο κόρη τῆς Σαμούγαινας, ποῦ κατεσκεύαζε τὴν πούδραν. Αὐτὴν ἔστελλε κατὰ προτίμησιν ἡ Μαργαρίτα διὰ κάθε της θέλημα εἰς τὴν γειτονειὰν ἐκεῖ-γύρω καὶ καμμίαν φοράν, καθὼς βλέπετε, πολὺ μακρύτερα... Διότι ἡ Πιπίνα εἶχεν ὅλα τὰ προσόντα, προπάντων δὲ τὴν ἐχεμύθειαν καὶ τὴν ἀφιλοκέρδειαν. Προσκολληθεῖσα οὕτως εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν τῆς Μαργαρίτας, ἦτο μὲν σιωπηλὴ ὡς ὁ τάφος—ἀφ' οὗ δὲν ἔλεγε τίποτε οὔτε εἰς τὴν μητέρα της, τῆς ὁποίας γνωρίζομεν τὴν κακὴν γλῶσσαν,—ἐδέχετο δὲ μετὰ μυρίων εὐχαριστιῶν, ὡς μεγάλον πρᾶγμα, καμμίαν δεκάραν κάθε τόσον διὰ τὸν κουμπαρᾶν της, τὸν ***τρισινολόγον*** της καὶ κανὲν ροφεματάκι ἀπὸ ἰνδιάναν μίαν φορὰν τὸ χρόνο. Οὐδέποτε παρεπονεῖτο διὰ τὸν κόπον καὶ τὴν δυσκολίαν τοῦ θελήματος. Ἀπόψε παραδείγματος χάριν, ποῦ δι' ἄλλην θὰ ἦτο βέβαια πολὺ βαρὺ νὰ τρέξῃ ἀπὸ τὸν Ἄμμον εἰς τὴν Πλατεῖαν Ροῦγαν μὲ τέτοιον καιρὸ καὶ μὲ τρυπημένα παπουτσάκια, αὐτὴ ἀνωμολόγησεν ἡ ἰδία, ἐν πλήρει γνώσει τῶν διατρεχόντων, ὅτι ἦτο ἀνάγκη ἀναπόφευκτος νὰ ὑπάγῃ καὶ ὑπεβλήθη εἰς τὴν θυσίαν αὐτὴν ὄχι μόνον ἀγογγύστως ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν χαρὰν τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται κανεὶς ὅταν ἐκτελῇ εὐσυνειδήτως ὑπηρεσίαν πρὸς ἀνθρώπους ἀγαπητούς. Ὅλα τ' ἀργυρᾶ ἡμίφραγκα τὰ ὁποῖα εἶχεν ἐπάνω του ὁ Τόνης, — καὶ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην

ἀκόμη ὁ ἄργυρος ἦτο ἄφθονος εἰς τὰ ἑλληνικὰ θυλάκια,—δὲν θὰ ἦσαν ἀρκετὰ νὰνταμείψουν τὴν παιδικὴν αὐτὴν ἀφοσίωσιν.

Ὁ Τόνης ἔπεσε κατάκοπος ἐπὶ τῆς ἐκ κιτρίνου στιλπνοῦ ξύλου καθέδρας του, ἐξήγαγε μόλις τόρα τὸν πῖλόν του καὶ ἐσπόγγισε τὸ μέτωπόν του τὸ κάθιδρον. Εἶχε τὸ ἦθος ἀνθρώπου πληγέντος ὑπὸ εἰδήσεως ἀπροόπτου, οἱ δὲ στεναγμοὶ τῆς στενοχωρίας, τοὺς ὁποίους ἐξεφύσησεν ἠχηροὺς δύο καὶ τρεῖς, ἔκαμαν τὸν Λούκαν νὰ προσέξῃ καὶ νὰ ἐρωτήσῃ.

«Θά σου πῶ, θά σου πῶ» ἀπήντησεν ὁ Τόνης ἑτοιμαζόμενος διὰ σπουδαίας πάλιν ἐκμυστηρεύσεις, διότι ὁ καλὸς Λούκας, ὁ ὁποῖος τὸν ἠγάπα παραπολύ, ἦτο ὁ ἔμπιστός του.

«Κάμε γρήγορα τὴ δουλειά σου νὰ φύγουμ' ἀπὸ δῶ, ὅλα σὲ καιρὸ ἤρθανε, βλέπεις.

— Δύο γράμματα ἔχω ἀκόμα.

— Ἔλα, κάμε λοιπόν.»

Κι' ἀνατρέψας τὴν ζανθὴν κεφαλὴν ὁ νέος ἐπὶ τοῦ ἐρεισινώτου, περιέφερε σιωπηλὸς καὶ σύννους βλέμμ' ἀπρόσεκτον ἐντὸς τοῦ μαγαζείου, ἀπὸ τῶν διὰ σμύριδος ποικιλμένων ὑαλοπινάκων τοῦ ὑπερμεγέθους παραθύρου, διὰ τῆς ἀπέναντι στοιβάδος τῶν τεφροχρόων σάκκων, διὰ τῆς μακρᾶς σειρᾶς τῶν δειγμάτων ἐξ ἀλεύρων ποικίλων καὶ ζυμαρικῶν, προφυλασσομένων ὑπὸ διαφανὲς ὕφασμα λευκόν, μέχρι τῆς ἐσχατιᾶς μὲ τὸ κίτρινον δικτυωτὸν τοῦ γραφείου. Διπλοῦς λαμπτὴρ πετρελαίου ἀπὸ τῆς ὀροφῆς, ἀφ' ἧς ἐκρέμαντο θύσανοι φανταστικοὶ ἐκ ψαλλιδιστοῦ χάρτου διὰ τὰς μυίας, διέχυνε φῶς πολύ, ἀντανακλώμενον ζωηρῶς ἐπὶ τῶν στιλβηδόνων τοῦ περιωρισμένου χώρου. Ἀπὸ τοῦ δικτυωτοῦ ἔρεγγεν εὐσταθὴς καὶ γλυκεῖα, ὡς τὸ ἔμβλημα τῆς ἠρέμου καὶ ἀκουράστου ἐργασίας, λυχνία ἐλαίου μὲ πρασίνην σφαῖραν. Εἰς μίαν γωνίαν ἐκεῖ κατέκειτο μία πλάστιγξ διὰ τὰς βαρείας ζυγίσεις, ἄλλος δὲ ζυγός κομψότερος, στημένος ἐπάνω εἰς τὸ μπαγκάρι, ἐχρησίμευε διὰ τὰς ἐλαφροτέρας. Πολλάκις, ὅταν ὁ Φωτεινός, ὁ μικρὸς ὑπηρέτης τοῦ καταστήματος ἔλειπε καὶ ὁ Λούκας εἶχεν ἐργασίαν ἢ ἔλειπεν ἐπίσης, ἔβλεπε κανεὶς τὸν Τόνην Τοκαδέλον νὰρπάζῃ μὲ ὅλην τὴν ἀφέλειαν τὴν ἐκ λευκοσιδήρου πελωρίαν σέσουλαν καὶ νὰ ζυγίζῃ ὁ ἴδιος ἐκεῖ τὸ ἐμπόρευμα μὲ τὰς ἀριστοκρατικάς του χεῖρας, διὰ νὰ μὴ περιμένῃ περισσότερον ὁ χυδαῖος ἀγοραστής. Ἐὰν ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ ἐκείνου τοῦ ὀρειχαλκίνου, τὸν ὁποῖον ἐχειρίζετο οὕτως εἰς Τοκαδέλος, ἐχαράσσετο τὸ οἰκόσημον τῆς εὐγενοῦς του οἰκογενείας, νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἠμαυροῦτο διόλου. Ποτὲ ἀπεναντίας ἀφότου ἀπενεμήθη εἰς τὸν γενάρχην δὲν θὰ ἐτιμήθη ἐπὶ τόπου μᾶλλον ἱεροῦ καὶ ἐμπρεποῦς, οὔτε θὰ εὗρεν ἀσφαλέστερον καταφύγιον.

«Ἀ!» ἔκαμεν αἴφνης ὁ Τόνης ψαύσας τὸ θυλάκιόν του καὶ προσκόψας κατά τινος ὄγκου, ἑνὸς ὀργάνου, μιᾶς μικρᾶς μηχανῆς, τὴν ὁποίαν εἶχε πάρει διὰ νὰ διορθώσῃ ἀλλ' εἶχε λησμονήσει ἐκεῖ ἀπὸ τινων ὡρῶν. Ἦτο ***ἡ μέτρα***, ἡ μετροταινία δηλαδὴ ἑνὸς φίλου του ἐργοδηγοῦ, ἓν εἶδος πυξίδος κυκλικῆς ἐκ νικελίου, ἔκ τινος πλαγίου ἀνοίγματος τῆς ὁποίας ἐξήρχετο συρομένη ταινία μακρὰ ἐξ ἐλάσματος χαλυβδίνου μὲ τὰς διαιρέσεις καὶ ὑποδιαιρέσεις τῶν μέτρων, ἐλισσομένη κατόπιν ἐντὸς διὰ μικροῦ τινος στροφάλου. Εἶχεν ὅμως χαλάσει ὁ μηχανισμὸς καὶ ἡ ἕλιξις αὕτη δὲν ἐγίνετο μετ' εὐκολίας. Ὁ Τόνης ἐπελήφθη ἀμέσως τῆς ἐπιδιορθώσεως. Ἡ εὐχάριστος ἐργασία δὲν ἠμπόδιζε καὶ τὰς σκέψεις του. Ἐξεκοχλίωσε μετὰ κόπου καὶ διέσπασε τὴν πυξίδα, ἐξήγαγεν ὅλην τὴν ταινίαν διὰ νὰνακαλύψῃ τὴν βλάβην τοῦ μικροῦ ἐλατηρίου. Τὸ πρᾶγμα ἦτο ἁπλούστατον. Μία βίδα εἶχε χαλαρωθῇ ὁ δὲ στρόφαλος δὲν συνείχετο ἀσφαλῶς μετὰ τοῦ ἄξονος, τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ περιστρέψῃ· ἐξ οὗ ἡ βραδύτης καὶ ἡ δυσκολία... Ἴσια μ' ἔδεκει! ἴσια μ' ἔδεκει! εἶχε φωνάξει ὁ γέρω Γιακουμάκης. Τί ἐννοοῦσε μὲ αὐτό; Παρῃτεῖτο ἄρά γε τοῦ γαμβροῦ, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐκλέξει αὐτός, ἐὰν παρῃτεῖτο καὶ ἡ Μαργαρίτα τοῦ γαμβροῦ, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐκλέξει ἐκείνη; ἢ ἠνείχετο τὴν ἀπείθειαν τῆς ἐγγονῆς, προκειμένου νὰποσοβηθῇ τὸ σκάνδαλον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀναστατώσει τὴν γειτονειάν; Ἦτο ἐν ἐπιφώνημα πλῆρες σημασίας αὐτό, ἀληθινά... Ἀλλὰ καὶ ἡ χαλυβδίνη ταινία εἶχεν ἐδῶ κ' ἐκεῖ σκωριάσει καὶ ἔπρεπε πρὶν τὴν ἐπαναθέσῃ περὶ τὸν ἄξονα, νὰ τὴν καθαρίσῃ. Ἔλαβεν ὀλίγον ὑαλόχαρτον καὶ ἤρχισε νὰ τὴν τρίβῃ, νὰ τὴν ρινίζῃ... σιγὰ σιγὰ καὶ μὲ προσοχὴν νὰ μὴ χαλάσῃ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰς γραμμάς. Παρήγετο εἰς τριγμὸς ὡς ζωαρίου τρωκτικοῦ. Ὁ νέος ἔκυπτεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ ἐφύσα μὲ κατερύθρους παρειὰς καὶ ὀλόξανθον κόμην... Καὶ τί θὰ τῳ ἔλεγεν αὔριον καὶ ὁ ***ἴδιος***; Θὰ τὸν παρεκάλει νὰ μὴν ὑπάγῃ πλέον εἰς τὸ σπίτι του διὰ νὰ μὴν ἔχουν νὰ λέγουν αἱ κακαὶ γλῶσσαι; Καλά! Καὶ δὲν ἤξευρεν αὐτὸς νὰ τῳ ἀπαντήσῃ μὲ τρόπον ποῦ νὰ μείνῃ μὲ τὸ στόμ' ἀνοικτὸν καὶ αὐτὸς καὶ ἡ γειτονειὰ καὶ ὅλη ἡ χώρα;... Αὐτὸ ἦτο τὸ καλλίτερον καὶ τὸ φυσικώτερον. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ νὰ μὴν ἦτο ἀκόμη, τί ἂν τῳ ἀπηγορεύετο ἡ εἴσοδος εἰς τὴν οἰκίαν; Ὁ ἔρως δὲν ἀναγνωρίζει περιορισμοὺς καὶ ἔχει ἰδικήν του ἠθικήν. Ἂν δὲν τὸν ἄφιναν φανερά, θὰ τὴν ἔβλεπε κρυφά... Τὸ πρᾶγμα ἦτο ἁπλούστατον· ἐκείνη ἡ βίδα τὰ ἔκαμνεν ὅλα. Ἅμα τὴν ἔσφιγξεν ὁ Τόνης, ὁ μικρὸς στρόφαλος ἐκίνει τὸ σύστημα ὁλόκληρον καὶ ἡ ταινία περιειλίσσετο ὡραιότατα. Ἔλαβε τότε ἐν τῶν μικρῶν ὀρειχαλκίνων βαρῶν τοῦ ζυγοῦ καὶ ἤρχισε νὰ κτυπᾷ πρὸς εὔθυνσιν τῶν ἐδῶ κ' ἐκεῖ πεπιεσμένων χειλέων τοῦ ὀργάνου. Ἐλαφροί, ρυθμικοὶ οἱ κτύποι ἀντήχουν εἰς τὴν μακρὰν χαλυβδίνην ταινίαν, ἡ ὁποία ἐρριμμένη χαμαὶ ἥσπαιρε καὶ ἀνεπήδα ὡς ὄφις, στιλπνὴ καὶ κυματερά, εὐαίσθητος καὶ εἰς τὸ ἐλάχιστον κίνημα, ἠχηρὰ καθ' ὅλας της τὰς σπείρας. Ἡ πίεσις ἀναδεικνύει τὴν δύναμιν. Καὶ τί τάχα ἂν ἀνθίστατο σήμερον ὁ πατήρ του; Εἰς ὅλα ἐδύνατο νὰ τῳ ἐπιβληθῇ, ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς τοῦτο. Ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς ἀνεξάρτητος ὁ νέος ἤξευρε πρὸς ἐπίμετρον ὅτι τὴν φιλοστοργίαν τοῦ γέρω Τοκαδέλου συνεκίρνων καὶ αἱ παλαιαὶ προλήψεις, καθ' ὧν αὐτὸς εἶχε τόρα τὴν θέλησιν καὶ τὴν δύναμιν νὰντιταχθῇ. Ἡ κατ' ἀρχὰς ἀσυνείδητος πάλη, ἦτο σήμερον ζήτημα

σημαντικόν, ἐπεῖγον. Τίποτε δὲν ἔπρεπε νὰ τὸν ἀναχαιτίσῃ καὶ κανενὸς δὲν ὤφειλε νὰ φεισθῇ διὰ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ἀγῶνος νικητής. Καὶ ἐπὶ τέλους ὁποία εὐχαρίστησις! Τὸ πυξίδιον συνεκοχλιώθη πάλιν καὶ ὁ στρόφαλος ἐτύλιξεν ὅλην τὴν ταινίαν. Ὁ Τόνης ἔκαμε δύο τρεῖς δοκιμὰς μ' αἴσθημα ἱκανοποιήσεως.

«Νά, τῶφτειασα!» εἶπε πρὸς τὸν Λούκαν, ὁ ὁποῖος ὀλίγον πρὶν τελειώσῃ ἡ ἐπιδιόρθωσις εἶχε τελειώσει αὐτὸς τὴν ἐργασίαν του καὶ ἐλθὼν ἐστάθη πλησίον τοῦ προϊσταμένου του καὶ τὸν ἔβλεπε σιωπηλὸς μὲ τὰς χεῖρας ὄπισθεν, χωρὶς ἐκεῖνος νὰ τὸν ἐννοήσῃ παρὰ εἰς τὸ τέλος.

«Ναί, σ' ἔβλεπα ποῦ ἐπαιδευόσουνα. Καὶ τί εἶνε πάλι ἐφτοῦνο;

— Μέτρα.

— Ἄ μέτρα, μπράβο!»

Καὶ ὁ ἀγαθὸς ὑπάλληλος, ἂν καὶ πολλάκις εἶχε λάβει πεῖραν τῆς τοιαύτης μανίας, ἴστατο καὶ ἐξίστατο ἀπορῶν πῶς ὑπάρχει ἄνθρωπος δυνάμενος εἰς τόσῳ ἀνώμαλον ὥραν νὰ ἐπιχειρῇ καὶ νὰ φέρῃ εἰς πέρας ἐργασίαν, σκοτοῦραν, ἀπαιτοῦσαν καὶ ἡσυχίαν καὶ ὄρεξιν ἄλλων βεβαίως περιστάσεων. Εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Λούκα αὐτοῦ τοῦ μεθοδικοῦ, ὅσον ἐπιτρέπεται εἰς μεσημβρινόν, τοῦ φιλοπόνου εἰς τὴν ὥραν του, τοῦ ἐννοοῦντος τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν θέσιν του τυπικὸν καὶ ἀκριβῆ, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖ, ἦτο ἀδύνατον νὰ χωρήσῃ ἔμπορος διορθώνων τὰς μέτρας τῶν ἐργοδηγῶν, ἄνθρωπος προτρέπων νὰ φύγουν γρήγορα διὰ νὰ εἰποῦν τὰ σπουδαῖα καὶ χρονοτριβῶν συγχρόνως καὶ λησμονούμενος μὲ γυαλόχαρτα καὶ κατσαβίδια . . . Ἀλλὰ τίποτε δὲν ὑπάρχει ἀπολύτως παράδοξον ὅταν ἐξηγεῖται.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἔρθασε καὶ ὁ Φωτεινός, ὁ μικρὸς ὑπηρέτης, ἀνοίξας μὲ τὴν συνήθη του βίαν τὴν θύραν καὶ φωνάξας πρὶν πάρῃ ἀνασασμόν:

«Μοῦ εἶπε ὁ σιορπάρες σου νὰ μὴν ἀργήσῃς νὰ κοπιάσῃς ἀπόψε στὸ σπίτι.

— Καλά, ἔλα Λούκα, πᾶμε. Γιὰ νὰ σου πῶ ἐσένα. Νὰ σβύσῃς τακτικὰ τὰ φωτερὰ καὶ νὰ κλειδώσῃς μὲ προσοχή. Πρόσεξε νὰ μὴν κάμῃς καμμία ζημία, ἀκοῦς;

— Ναῖσκε!»

Ἡ ὑπόμνησις αὕτη δὲν ἦτο ὁλωσδιόλου περιττὴ διὰ τὸν Φωτεινόν. Ἄτακτος καὶ ἀπρόσεκτος, ἔκαμνεν ἕνα σωρὸ ζημίες καὶ ἐγίνετο καθημέραν ἀφορμὴ συγχύσεων καὶ εἰς τὸ σπίτι καὶ εἰς τὸ μαγαζί, αὐθαδίαζε δὲ φοβερὰ καὶ ἐπιμόνως τοὺς μεγαλειτέρους του, μὴ ὑποχωρῶν οὔτε πρὸ τῶν ξυλοκοπημάτων, τὰ ὁποῖα εἶχε συνειθήσει νὰ δέχεται ἀπὸ ὅλους μὲ ὄνειον πλέον ὑπομονήν. Ἀλλ' ὁ Τόνης μολαταῦτα δὲν ἤθελε νὰ τὸν διώξῃ. Ἦτο τίμιος εἰς τὴν ἐργασίαν του πρῶτον καὶ ἐξ ἄλλου τὸν ἐλυπεῖτο. Τί ἔπταιε τὸ ὀρφανὸ παιδί, ἂν τὸ πῆρε στὸ λαιμό του ὁ Μήλιας; Λιάπης τῆς Ἁγίας Τριάδος, σγαρίλιος, ξακληρία, εἰς τοὺς δρόμους εἶχεν ἀνατραφῇ ὁ Φωτεινός· μέχρι δὲ πρὸ ὀλίγου ἀκόμη τὸ κύριόν του ἐπάγγελμα ἦτο νὰ προηγῆται ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους ὁμοτίμους του τῶν περιφήμων λαϊκῶν διαδηλώσεων τοῦ Μήλια, ζητωκραυγάζων, ἐνθουσιῶν, ὑβρίζων, ἀπειλῶν, λιθοβολῶν, ἐκθρασυνόμενος. Τὸ ἱερώτερον καθῆκον τῆς ζωῆς του — κοινὸν καθῆκον εἰς πολλοὺς τότε —, ἦτο ὅπου ἔβλεπε νεόχριστον τοῖχον νὰ γράφῃ δι' ἄνθρακος ἐν *Ζ. Κ. Μ.* (Ζήτω Κωνσταντῖνος Μήλιας) καὶ ὁσάκις συνήντα καθ' ὁδὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς ἐναντίας μερίδος καὶ πρὸ πάντων ἐκ τῆς καλῆς τάξεως, νὰ τῷ κάμνῃ μίαν οἱανδήποτε προσβολήν.

Ὁ δὲ Λούκας, μετὰ τοῦ ὁποίου ἀπῆλθεν ὁ Τόνης διὰ νὰ τοῦ τὰ πῇ, Λούκας Παπανικολόπουλος, ἦτο ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ὄχι τόσῳ σπανίων εἰς τὴν σημερινὴν κοινωνίαν, οἱ ὁποῖοι εἶνε ἀνώτεροι τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν κατέχουν. Αἱ γνώσεις του, ἡ πεῖρά του, ἡ δραστηριότης του, τὸν καθίστων ἱκανὸν νὰ ἐργάζεται εἰς γραφεῖον καλλιτέρας περιωπῆς ἢ τοὐλάχιστον αἱ ὑπηρεσίαι τὰς ὁποίας προσέφερε σήμερον εἰς τὸν Τόνην, ἦσαν ἄξιαι ἀμοιβῆς ἀδροτέρας. Ἀλλ' εἰς τὸν μικρὸν τόπον, ἔνθα ἡ προοδευτικὴ τάσις καὶ ἡ δωρεὰν παιδεία ἀπεμάκρυνε τῶν χειρωνακτικῶν ἔργων τοὺς νέους, ὅσοι δὲν ἔχουν τὰ μέσα πρὸς ἀνωτέρας σπουδὰς ἢ ἴδια κεφάλαια, καταφεύγουν εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν ἐμπορικῶν, καταρτιζόμενοι μετὰ κόπου καὶ πολλάκις μὲ ὅλην τὴν ἐντέλειαν διὰ τὰ γραφεῖα. Ἀφετέρου ὅμως αἱ ὀλίγαι ἐν τῇ πόλει θέσεις εἶνε κατειλημμέναι ὑπὸ τῶν πρώτων καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων τῶν πολλῶν, τῶν ἐπορθαλμιώντων τὰς κενὰς ἢ τὰς κενουμένας ὁ ἀνταγωνισμὸς εἶνε τόσῳ σκληρός, ὥστε ἀναγκάζονται πολλάκις νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των ἀντὶ τιμῶν εὐτελεστάτων. Οὕτως ὑπάρχουν ἐκεῖ ἐμποροϋπάλληλοι ἐργαζόμενοι διπλασίως τῶν ἀλλαχοῦ ἀντὶ πεντήκοντα ἢ καὶ τεσσαράκοντα δραχμῶν κατὰ μῆνα. Ἀλλὰ τοὺς βλέπεις εὐχαριστημένους πάντοτε πρὸ τῶν ἄλλων τῶν λιμοκτονούντων, ὀλιγαρκεῖς καὶ φυτοζωοῦντας, εὐτυχεῖς ὅτι ζοῦν ὅπως-ὅπως εἰς τὸν τόπον των, τὸν ὁποῖον ἀγαποῦν μετὰ τόσης εἰδωλολατρείας, ὥστε θὰ ἐπροτίμων νὰ ἀποθάνουν ἐπαῖται ἐδῶ παρὰ νὰ ζήσουν βασιλεῖς ἀλλοῦ. Μεταξὺ τῶν φανατικῶν αὐτῶν ***σπουργιτῶν*** συγκατελέγετο καὶ ὁ Λούκας Παπανικολόπουλος, ὁ ὁποῖος ἔζη μὲ τὰς ἑξήκοντα δραχμάς, τὰς ὁποίας ἔπερνεν εἰς τοῦ Τοκαδέλου, παρέχων ὄχι μόνον ἀνεκτιμήτους ἐμπορικὰς ὑπηρεσίας ἀλλὰ καὶ συμβουλὰς φρονίμους εἰς τὸν νέον του προϊστάμενον, τοῦ ὁποίου εἶχε γίνει ὡς εἴπομεν ὁ ἔμπιστος. Καὶ ναὶ μὲν ἐκεῖνος εἰς τὴν σωματικήν του διάπλασιν ἀποβλέπων, τῷ παρεπονεῖτο ὅτι δὲν ἔχει διόλου ὤμους, — ὁ Λούκας ἦτο κάτισχνος τριακονταετὴς μελαχρινός, μὲ ἐντελῶς τριγωνικὸν κορμόν, — καὶ εἰς τὴν καλλιτέραν του ῥάσιν τὸν διέκοπτεν ὑποσχόμενος ὅτι ἅμα θὰ ἐπήγαινεν εἰς τὴν Βιέννην, θὰ του ἔφερνεν ἕνα ζευγάρι ὤμους χωρὶς ἄλλο, — ἤκουεν ὅμως τὰς συμβουλάς του εὐχαρίστως καὶ ἂν δὲν τας ἐφήρμοζε πάντοτε, ἀνεκουφίζετο συνομιλῶν μετὰ τοῦ ὑπαλλήλου του, διότι ἦτο ὁ μόνος, τὸν ὁποῖον ἐθεώρει μεταξὺ τῶν φίλων του ἱκανὸν νὰ κούῃ καὶ νὰ ἐννοῇ τὰς αἰσθηματικάς του ἐκμυστηρεύσεις. Ἄνθρωπος δὲ τοιοῦτος εἶνε συνήθως ἡ πρώτη ἀνάγκη τῶν ἐραστῶν.

Ὅπως τοῦ το ἔθετε ἀπόψε τὸ ζήτημα, μετὰ τὴν ἐπιστολὴν τῆς Μαργαρίτας, ὁ Λούκας ἦτο σύμφωνος κατ' ἀρχήν. Ῥοφῶν τὸν παχὺν καφέν του, ἀρωματισμένον μὲ κανέλαν, εἰς ἓν μικρὸν καφενεῖον,

Καλοσύνη . . . .

ὀλίγον παρακάτω ἀπὸ τὸ ἀρχοντικὸν τοῦ Τοκαδέλου, ὅπου ἐσυνείθιζαν νὰ συχνάζουν, κατένευε διαρκῶς. Δὲν ὑπῆρχε καμμία ἀμφιβολία ὅτι ἔπρεπε νὰ τὴν νυμφευθῇ... νὰ τὴν νυμφευθῇ... καὶ ὡς κόρην καλήν, πλουσίαν, εὔμορφην καὶ ὡς τὴν ἀγαπημένην του ἐπὶ τέλους. Εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ ὅ τι ἤθελε καὶ αὐτὸ ποῦ ἤθελε δὲν ἦτο καθόλου κακόν. Εἰς ἓν ὅμως δὲν ἐσυμφωνοῦσεν ὁ Λούκας, δὲν ἐσυμφωνοῦσε γιὰ οὔλο τὸν κόσμο : ὅτι ἔπρεπε νὰ σπεύσῃ, ὅτι ἔπρεπε νὰ τὴν πάρῃ ὅσῳ ἔλεγε γρήγορα. Ἔπρεπε νὰ περιμείνῃ ἕως νὰ ὑπανδρευθῇ ἡ ἀδελφή του ἡ μεγάλη, ἡ Κεβή του. Καὶ ὄχι ὅτι θὰ εἶχε αὐτὸ καμμίαν σπουδαίαν συνέπειαν ἢ ὅτι θὰ ἐκόβουνταν ἡ τύχη τοῦ κοριτσιοῦ, ποῦ εἶχε τὴν ἐμμορφιά του, τὴν ἀνατροφή του, τὴ δόξα του, τὴν περιουσία του, ἂν ἐνυμφεύετο πρῶτα ὁ ἀδελφός της... δὲν λέγει... ἀλλὰ θὰ ἦτο τὸ μόνον πρόσκομμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἠμποροῦσε νὰ προβάλῃ ὁ πατήρ του, χωρὶς κατὰ τὸν κόσμον νὰ ἔχῃ πολὺ ἄδικον. Εἰς τὸ ζήτημα τῆς διαφορᾶς τῆς τάξεως, ὅ τι καὶ ἂν συνέβαινε, θὰ εἶχε τὸν κόσμον μαζί του. Ἂς ἐπερίμενεν....

«Ἀνοησίες ντόπιες!» διέκοψεν ἀνυπομονῶν ὁ Τόνης. «Τίποτε σοβαρότερο δὲν ἔχεις ;»

Ἐπανῆλθον κατόπιν, ἀφ' οὗ ἀφῆκαν τὸ ζήτημα τοῦτο ἐκκρεμές, εἰς τὴν ἐκ Πατρῶν ἐπιστολήν. Κατὰ τοὺς μετριωτέρους ὑπολογισμοὺς τοῦ Λούκα, διὰ τῆς παραχωρήσεως ἐκείνης τοῦ ἐργοστασιάρχου ὁ Τόνης θὰ ἐκέρδιζε τσὴ τετρακόσιές του κατὰ τὸ παρόν. Ἡ ἀνεξαρτησία του μὲ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἦτο ἠσφαλισμένη, ἐδύνατο δέ, ἐν περιπτώσει τελείας ἀρνήσεως τοῦ πατρός του, νὰ χωρισθῇ τῆς οἰκογενείας του καὶ νὰ ζήσῃ ὅπως ἤθελε, χωρὶς νὰ φοβηθῇ ποτε οἰκονομικὴν στενοχωρίαν, χωρὶς νὰ ἐγγίσῃ τὴν προῖκα τῆς Μαργαρίτας.

«Τὸ καλλίτερο ὅμως θὰ ἦταν» εἶπεν ὁ Τόνης «νὰ μὴ φθάσουν ἕως ἐκεῖ τὰ πράγματα. Πρέπει νὰ κατορθώσω νὰ πεισθῇ ὁ πατέρας μου, κ' ἔτσι κ' ἀλλοιῶς θὰ το κατορθώσω.»

*

Ἡ Πλατεῖα Ῥοῦγα, τὴν ὁποίαν διέσχιζεν ὁ Τόνης μόνος μὲ βῆμα ταχὺ γιὰ νὰ κοπιάσῃ ἀμπονόρα στὸ σπίτι, εἶχε κίνησιν μεγάλην, ἐμπορικὴν καὶ ἐκλογικήν. Μολονότι ἡ ὥρα ἦτο προχωρημένη καὶ οἱ ὅμιλοι τῶν ἐκλογέων, ὄχι πάντοτε τῶν μᾶλλον φιλησύχων, ἤρχισαν νὰ περιέρχωνται ζωηροὶ τὰς ὁδούς, τὰ καταστήματα ὅμως μάλιστα τὰ ὑπὸ τὰς στοὰς **πραμματευταρεῖα** ἦσαν ἀκόμη ἀνοικτὰ καὶ ὡς ἐπλησίαζαν ἑορταί, πλήρη γυναικῶν καὶ νεανίδων τοῦ λαοῦ, αἱ ὁποῖαι συνήθως ψωνίζουν τὸ βράδυ. Τὰς ἔβλεπες κατὰ συντροφίας ἐκ δύο, τριῶν, τεσσάρων καὶ πολλάκις περισσοτέρων, εἰσβαλλούσας ἐκ τῶν μακρυσμένων συνοικιῶν τοῦ Ἄμμου, τοῦ Μακρύου Καντουνιοῦ, τῆς Ἁγίας Τριάδος, φιλομειδεῖς καὶ λάλους τὰς νεωτέρας μὲ τὰ μαῦρα ὡσεπιτοπολὺ καὶ μακρὰ μανδυλὰ εἰς τὴν κεφαλήν, τὰ ὁποῖα συγκρατοῦν διὰ τῆς χειρὸς κατὰ τὸν πώγωνα μὲ χάριν τινὰ ἰδιαιτέραν, τόσῳ κομψήν, ὅσῳ μόνον εἰς ζωγραφίας εἰμπορεῖ κανεὶς νὰπαντήσῃ. Ὅταν εἰσέρχωνται εἰς τὰ φωταγωγημένα μαγαζεῖα μὲ τὸ ἀργυρόφωνον «καλησπέρα τῆς ἀφεντιᾶς σας» καταβιβάζουν τὸ μανδυλὸ ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ ἀναλάμπει εὐθὺς ἡ ὡς ἔβενος μαύρη ἢ ἡ καστανὴ καὶ σπανιώτερον ἡ ὁλόξανθη κόμη των, ἡ τεχνικῶς φριζὴ καὶ φιλοκάλως ἀναδεμένη, καὶ σπινθηροβολοῦν γλυκύτατα οἱ μεγάλοι ὀφθαλμοί, οἱ ἐμψυχοῦντες φυσιογνωμίας ὡραίας, προδιδούσας συχνὰ τὴν ἀρχαίαν Ἰταλικὴν καταγωγήν των. Ἐξ αὐτῶν πολλαὶ εἶνε ὑφάντριαι καὶ ἀκολουθοῦνται ὑπὸ παιδὸς ἢ ὑπὸ γραίας. τῆς μητρὸς ἢ τοῦ ἀδελφοῦ, κρατοῦντος τὸ *ἀντὶ* τοῦ ἐργαλιοῦ μὲ τὸ *διασίδι*, κύλινδρον ὑφάσματος ὑπερμεγέθη, τὸν ὁποῖον φέρουν εἰς τὸν πελάτην πραγματευτήν. Αὐτὸς τότε τὸ ἐκτυλίσσει, τὸ μετρᾷ καὶ ἐκτὸς τοῦ γνέματος, τὸ ὁποῖον ἔχει δώσει γιὰ φάδι καὶ γιὰ στημόνι, πληρόνει εἰς τὴν ὑφάντριαν τόσο τὸν πῆχυν, ἀναλόγως τῆς ποιότητος τοῦ διασιδιοῦ, τόσα μὲν διὰ τὸ κρουστὸν δίμιτον καὶ τὸ διπλάρι τὸ μπλάβο ἢ ἄσπρο, προωρισμένον νὰ μεταβληθῇ ὑπὸ τοῦ βαφέως εἰς μαῦρον, μπαρουτί, ἀπὸ τὸ ὁποῖον οἱ χωρικοὶ κάμνουν τὰ κυριακάτικά των, ὀλιγώτερον δὲ διὰ τὸν πολύχρωμον χαρακωμένον μανδράν, τόσῳ καλὸν διὰ θερινὰς ἐνδυμασίας, ὀλιγώτερον δὲ ἀκόμη διὰ τάγανὰ μανδύλια μὲ τὴν χρωματιστὴν οὔγιαν. Ἡ ἐργάτρια τότε συμπληρόνει τὰς προμηθείας της, συμψηφίζει ὅσα ἔχει πάρει προκαταβολικῶς καὶ λαμβάνει τὸ ὑπόλοιπον τῶν χρημάτων, τὰ ὁποῖα εἰς ἄλλα ἐμπορικὰ θὰ ἐξοδεύσῃ· διότι ἡ νεαρὰ ὑφάντρια τοῦ Μακρύου Καντουνιοῦ ἢ τοῦ Ἁγίου οὔτε γιὰ ψωμὶ θὰ φροντίσῃ ὡσεπιτοπλεῖστον, οὔτε γιὰ ἀλάτι. Ἔχει εὐτυχῶς τὸν πατέρα της ἢ τὸν ἀδελφόν της, ψαρᾶν ἢ μαραγκόν, μακελάρην ἢ κτίστην, ὁ ὁποῖος διατρέφει μὲ τὸν ἱδρῶτά του τὴν πολυμελῆ οἰκογένειαν. Αὐτὴ μὲ τὸν ἱδρῶτα τὸν ἰδικόν της φροντίζει νὰ κάμῃ μόνον τὴν προῖκά της ἢ τὰ λοῦσά της. Ἀλλὰ καὶ πόσαι δυστυχεῖς οἰκογένειαι, ὀρφαναὶ καὶ ἔρημοι, δὲν κρέμανται ἀπὸ τὰς ἀβρὰς καὶ μικρὰς χεῖρας τῆς φρονίμου κόρης, τῆς χειριζομένης τὴν σαίταν καὶ πατούσης μετὰ θέρμης τὰ ποδαρικὰ τοῦ ἐργαλειοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν χωρὶς στιγμὴν νὰ σηκόνεται ἀπὸ τὸ ξύλινόν της καθισμα, ἐν ᾧ πλησίον της καμμία γραῖα θεῖα ἢ ἀδελφὴ μικρὰ τῆς βάζει μασούρια μὲ τὴν ἀνέμην, ἀπέναντι τοῦ μικροῦ ἰσογείου παραθύρου, ὅπου ἔχει ἁπλώσει ἓν ξέθωρον παραπέτασμα, διὰ νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τὰ διάκριτα βλέμματα τῶν διαβατῶν. . . . Αὐτὴ βέβαια οὔτε πέτσες ἀμερικάνικο πανὶ θὰ ψωνίσῃ, οὔτε μανδαπολάμια, οὔτε διάνες ἀκριβές, οὔτε μεταξωτά, οὔτε μέρλα! ἀλλὰ θὰ δέσῃ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ μανδυλίου της ὡς φιλάργυρος τὰ λεπτὰ τοῦ ἐμπόρου καὶ θὰ φύγῃ εὐχομένη εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἅγιον Διονύσιον νὰ μὴ τελειώσουν πρὶν τελειώσῃ τὸ νέον διασίδι ποῦ θὰ βάλῃ αὔριον. — Τῆς ἐγχωρίου ταύτης βιομηχανίας ἡ ποικίλη συναλλαγὴ γίνεται πάντοτε τὸ ἑσπέρας, τὰ δὲ ἐμπορικά, τὰ ὁποῖα καὶ μεταξὺ τῶν πλουσιωτέρων πελατίδων των ἀριθμοῦν πολλὰς ἑσπερινάς, μένουν οὕτως ἀνοικτὰ ἀργὰ καὶ ἐπὶ τῆς Πλατείας Ῥούγας ἡ κίνησις τῶν μανδυλῶν γίνεται ζωηρά, μάλιστα ὅταν πλησιάζουν ἑορταί.

Ἀπόψε ἕνεκα τῆς κακοκαιρίας — ὁ ἀὴρ εἶχε κοπάσει, ἀλλ' ἦσαν βρεγμένα τὰ λιθόστρωτα καὶ ψυχρὰ ἡ ἀτμοσφαῖρα, — ἡ κίνησις ἐγίνετο ὑπὸ τὰς στοάς. Ὁ Τόνης παρηκολούθει μὲ τὸ ταχύ του βῆμα ἐξετάζων τοὺς ὁμίλους τῶν γυναικῶν καὶ προσέχων μακρόθεν ὅπου διέκρινε κανὲν αὔθαδες καπελῖνον στίζον, ὡς παράκαιρος νεωτερισμὸς καὶ ὡς ὑποδήλωσις τοῦ μέλλοντος, τὴν μονοτονίαν τῶν μαύρων παλαιῶν μανδυλῶν· προσεῖχε μήπως ἤθελε συναντήσει τὴν Μαργαρίταν, διότι καὶ αὐτὴ ἑπομένη εἰς τὴν λαϊκὴν συνήθειαν καὶ μὴ ἔχουσα ἡμερινὸν συνοδόν, τὸ ἑσπέρας ἐπεσκέπτετο τὴν ἀγορὰν συνοδευομένη ἀπὸ τὸ μανδυλὸ τῆς μάμμης της καὶ πολλάκις ἀπὸ τὸ μπερετόνι τοῦ πάππου της. Ἀπόψε ὅμως μετὰ τὰς οἰκογενειακὰς ἀνωμαλίας, αἱ ὁποῖαι εἶχον προκαλέσει τὸ ἐπιστόλιον ἐκεῖνο, δὲν ἦτο πολὺ πιθανὸν ὅτι θὰ ἐξήρχετο. Ἀλλὰ τῶν ἐραστῶν αἱ ἐλπίδες εἶνε πάντοτε παράλογοι. . .

Εἰς τὴν οἰκίαν του ἡ ἐκλογικὴ κίνησις ἀρκετὰ ζωηρά. Οἱ ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τοῦ Μήλια ἐνεθυμοῦντο νὰνέλθουν ὀλίγον καὶ νὰ χαιρετίσουν καὶ τὸν Τοκαδέλον. Ἡ οἰκία ἦτο εἰς μέρος κεντρικόν, διαβατικὸν καὶ πολλοὶ ἐπήγαιναν χωρὶς νὰ ἔχουν κινήσει διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ἕως οὗ ἀνέλθῃ ἐκ τῆς μικρᾶς πλατείας τῆς εἰσόδου εἰς τὴν αἴθουσαν, σταματῶν τὸν ἕνα καὶ συνομιλῶν μὲ τὸν ἄλλον, ὁ Τόνης ἔκαμε μισὴν ὥραν. Εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν ὁ πατήρ του, ἡ μήτηρ του καὶ ἡ Κεβή του ἐδέχοντο τοὺς ἐκλογεῖς μὲ χειραψίας, μειδιάματα καὶ φιλοφρονήσεις. Ἄνωθεν, ἀπὸ τὴν καγκελωτὴν γαλερίαν, ἡ ὁποία περιέθεε τὴν αἴθουσαν αὐτήν, ἐθεᾶτο τὸ πλῆθος ἡ Κίτη μὲ μερικὰς φίλας της ὁμηλίκους καὶ μίαν ὑπηρέτριαν. Ὡς ἐκ τούτου πολλῶν ἐκλογέων τὰ ὄμματα, καὶ μάλιστα ὀπαδῶν μὴ ἐχόντων ἀκόμη ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας ψῆφον, ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς τὰ ἐπάνω, πρὸς τὴν ἄωρον καλλονήν, τῆς ὁποίας προσεπάθουν νὰ διακρίνουν διὰ τῶν κενῶν τῶν κιγκλίδων τὰς περιφήμους κνήμας πολὺ πλησίον τῶν δύο λαμπτήρων, τῶν ἀνημμένων εἰς τὸ ὕψος ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς πολυφώτου.

[Ἕπεται συνέχεια] ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

Η ΝΕΚΡΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΦΑΚΙΡΩΝ

Τὸ μέγα ἐνδιαφέρον, ὅπερ παρὰ τῇ κοινωνίᾳ ἐγείρουσι νῦν τὰ φαινόμενα τοῦ ὑπνωτισμοῦ καὶ ἡ διὰ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν διδομένη αὐτοῖς ἐξήγησις, καθίστησι, νομίζομεν, τὴν κατωτέρω περιγραφὴν τοιούτων φαινομένων παρὰ τοῖς Ὑόγγι-Φακίραις, γραφεῖσαν ὑπὸ τοῦ γερμανοῦ Andon J. Ceyp, ἀξίαν ἰδιαζούσης προσοχῆς.

Κατὰ τὸ ἔτος 1886 (γράφει οὗτος) ἐταξείδευον ἐκ τῆς Περσικῆς πρωτευούσης διὰ τοῦ Ἰσπαχὰν καὶ Βουσχαῖρ εἰς Ἰνδίας. Ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν ἠσθανόμην κατὰ τὸ ταξείδιον τοῦτο, διότι ἤμην συνοδὸς τοῦ δόκτωρος Μὰκ Νέϊλλ, ὅστις διευθύνετο πρὸς τὰ πεδία τῆς νέας ταύτης πατρίδος του. Καθ' ὁδὸν συνδιελεγόμεθα περὶ διαφόρων ἀντικειμένων, συνέπεσε δὲ ἡ συνδιάλεξις ἡμῶν νὰ περιστραφῇ καὶ ἐπί τινων συμβάντων κατὰ τὴν ἐν Λαχώρῃ διαμονὴν αὐτοῦ. Ἐν τῇ σειρᾷ τῆς ὁμιλίας ὁ Δόκτωρ μοὶ ἀφηγήθη γεγονός τι, τὸ ὁποῖον ἐν ἀρχῇ ἐξέλαβον ὡς ἀστειότητα ὑπ' αὐτοῦ ἐπινοηθεῖσαν χάριν φαιδρότητος καὶ θυμηδίας, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐπείσθην, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ συμβάντος πραγματικοῦ, ὅπερ ὁ Δόκτωρ διηγεῖτο μετὰ πάσης σπουδαιότητος. Ἀναγράφω τὴν περὶ τούτου ἀφήγησίν του ἁπλούστατα ὡς εἶχε μὲ μόνην τὴν προσθήκην, ὅτι, ἐπιστρέψας εἶτα εἰς Λαχώρην, ἤκουσα βεβαιούμενον τὸ γεγονὸς ὑπὸ ἀξιοπίστων προσώπων τῆς πόλεως ταύτης.

«Ὁ ταγματάρχης Lambs — μοὶ διηγήθη ὁ Δόκτωρ — εἶχεν ἀκούσει περὶ ἑνὸς Φακίρου, ὅστις διεβίου ἀνὰ τὰ ὄρη, καὶ περὶ οὗ ἐπεκράτει ἡ φήμη, ὅτι ἠδύνατο νὰ μείνῃ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐντὸς τάφου ἐν καταστάσει φαινομενικοῦ θανάτου, χωρὶς τούτου ἕνεκα νὰ ὑποστῇ καὶ ἀληθῆ θάνατον, καθ' ὅτι ἐγίνωσκε τὴν τέχνην νὰ ἐπανέλθῃ μετὰ πάροδον πολλῶν μηνῶν εἰς τὴν ζωήν, ἐὰν τὸν ἐξέθαπτον. Τὸ πρᾶγμα ἐν ἀρχῇ ἐθεώρησεν ὁ ταγματάρχης ὡς ἐντελῶς ἀδύνατον, θέλων ὅμως νὰ σχηματίσῃ περὶ αὐτοῦ τελείαν πεποίθησιν, ἐκάλεσε παρ' αὐτῷ τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος Φακίρην, καὶ τὸν παρώτρυνε ὅπως ὑποβληθῇ εἰς τὸ πρωτοφανὲς πείραμα, μὲ τὴν ἀπειλὴν ὅτι οὐδὲν προφυλακτικὸν μέτρον ἤθελον παραλείψει ὅπως ἀνακαλύψωσιν ἐνδεχομένην ἀπάτην. Ὁ Φακίρης ὑπήκουσε καὶ ἀπεφάσισε νὰ ὑποστῇ ἑκουσίως τὸν ἐνταφιασμόν του, πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς περὶ αὐτοῦ φήμης.

Οὕτω δὲ ἐν ὁρισθείσῃ ἡμέρᾳ μετέστησεν ἑαυτὸν εἰς ἐντελῆ νάρκωσιν, ἐκλιπόντος ἐξ αὐτοῦ παντὸς σημείου ζωῆς. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει παρέλαβον αὐτόν, καὶ ἀφοῦ τὸν περιετύλιξαν ἐντὸς λινοῦ ὑφάσματος, ὅπερ ἐσφράγισεν ὁ ταγματάρχης, τὸν ἐναπέθεσαν ἐντὸς κιβωτίου, ὃ ἐσφράγισαν ἐπίσης καὶ ἐξησφάλισαν δι' ἰσχυρᾶς κλειδωνιᾶς (λουκέτου). Τὸν οὕτω νεκρὸν ἐντὸς τοῦ κιβωτίου Φακίρην, μετέφερον ἐκτὸς τῆς πόλεως καὶ τὸν ἐνεταφίασαν ἐντὸς κήπου. Ἔσπειραν εἶτα ἄνω τοῦ τάφου του κριθήν, ἤγειραν πέριξ τοῖχον καὶ ἀφῆκαν φρουράν, ἵνα ἐπιτηρῇ τὸν ἐνταφιασθέντα νεκρόν! Τὴν τεσσαρακοστὴν ἀπὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ τοῦ Φακίρη ἡμέραν, ἥτις καὶ εἶχεν ὁρισθῇ πρὸς ἐκταφὴν αὐτοῦ, πλεῖστοι Ἄγγλοι ἐκ τῶν πέριξ ἐκεῖ μερῶν παρευρέθησαν μετὰ τοῦ ταγματάρχου ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς ἐκταφῆς, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ δόκτωρ Friederick J. Burns. Καὶ ἀφοῦ ἀνέσκαψαν τὸν τάφον καὶ ἀνέσυρον τὸ κιβώτιον, ἐν ᾧ ἐμπεριείχετο ὁ Φακίρης, ἠνέῳξαν αὐτὸ καὶ εὗρον τὸ σῶμά του ἐν ᾗ καταστάσει ἀφῆκαν αὐτὸ ἐν ἀρχῇ, ἤτοι σκληρὸν καὶ ἀλύγιστον. Ὅλοι ὅσοι εἶδον μετὰ πόσου μεγάλου κόπου, δι' ἐπιθέσεως θερμῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, δι' ἐμφυσήσεων ἀέρος εἰς τὰ ὦτα καὶ εἰς τὸ στόμα του, δι' ἐντρίψεων τοῦ σώματος αὐτοῦ, τὸν ἐπανέφερον εἰς τὴν ζωήν, οὐδὲ ἴχνος ἀμφιβολίας εἶχον πλέον περὶ τῆς πιθανότητος τοῦ πράγματος.

Ὁ ταγματάρχης Bacon μὲ διεβεβαίωσεν ὅτι οὗτος τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος Φακίρην, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο Nûreddin, τὸν ἐκράτησεν ἐνταφιασμένον

ἐν τοῖς ὄρεσι τοῦ Dohemu ὑπὸ τὴν γῆν ἐπὶ τέσσαρας συνεχεῖς μῆνας. Κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ ἐξύρισε τὴν γενειάδα του, κατὰ δὲ τὴν ἐκταφὴν αὐτοῦ εὑρέθη τὸ πρόσωπόν του ἄνευ τριχῶν, ἐν ᾗ καταστάσει ἦτο κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πρὸ τεσσάρων μηνὸς συμβάντος ἐνταφιασμοῦ του. Τοῦτο ἦτο μία ἔτι ἀπόδειξις τῆς μέσης μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου καταστάσεως τοῦ Φακίρου. Ἐπίσης εἰς τὰ ὄρη τῆς Dsherota ὡς καὶ ἐν Amritsir καὶ ἐν Ἰνδοστὰν ἐνεταφιάσθη οὗτος ἐπανειλημμένως, ἐλέγετο δὲ περὶ αὐτοῦ γενικῶς, ὅτι ἐπροτίμα ν' ἀναρτᾶται τὸ φέρετρόν του ἄνωθεν τοῦ τάφου ἐν τῷ ἀέρι, διότι ἀπέφευγεν οὕτω τοὺς ἐν τῷ τάφῳ λευκοὺς μύρμηκας. Ἐπειδὴ ὅμως οὗτος ἦτο ἰδιόρρυθμος ἄνθρωπος, ὡς φαίνεται, ἀπέφευγε δὲ ἐκ προκαταλήψεως τὰς ἐνοχλητικὰς προτροπὰς τῶν Ἄγγλων, θελόντων ἐκ δυσπιστίας νὰ ἴδωσιν αὐτὸν ὑποβαλλόμενον συνεχῶς εἰς τὸ πείραμα αὐτοῦ, ἐγεννήθη παρά τισιν ἀμφιβολία περὶ τῶν γεγονότων τῶν ἀνωτέρω περιγραφομένων. Ἐὰν ὁ ἐνταφιασμὸς οὗτος ἦτο τι εὔκολον, ἢ ἦτο ἀπάτη ἢ πλάνη, οἱ ἄνθρωποι, οὓς εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Φακίρης, καὶ οἱ ὁποῖοι διὰ τῶν μέσων, ἅτινα οὗτος εἶχε διδάξει αὐτοῖς, τὸν ἔφερον μετὰ τὸν ἐνταφιασμὸν εἰς τὴν ζωήν, ἠδύναντο νὰ τὸν μιμηθῶσι. Τοῦτο ὅμως δὲν συνέβη. Ἐκ τούτου ἐξάγεται, ὅτι κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὁ Φακίρης οὗτος ἦτο ὁ μόνος, ὅστις ἐγίνωσκεν αὐτὴν τὴν τέχνην, ἥτις πιθανῶς δὲν ἀπωλέσθη μετ' αὐτοῦ. Ὁ δόκτωρ Μὰκ Νέϊλλ κατέβαλε πάντα κόπον καὶ ἐν ταῖς πεδιάσι τῶν Ἰνδιῶν ὡς καὶ κατὰ τὰς ὄχθας τοῦ Γάγγου, εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰς πεδιάδας τοῦ Κασμίρ, ὅπως ἀνεύρῃ τοιοῦτον τινὰ τεχνίτην καὶ τὸν μεταφέρῃ ἂν οὐχὶ εἰς Εὐρώπην, τοὐλάχιστον μέχρι Καλκούτας, ὑριστάμενος οἷαν δήποτε πρὸς τοῦτο δαπάνην. Πολλοὶ αὐτόχθονες κάτοικοι τῶν μερῶν ἐκείνων, παρὰ τῶν ὁποίων ἐζήτησεν ὁ Δόκτωρ πληροφορίας, τῷ ἀπεκρίθησαν σὺν ἄλλοις, ὅτι οἱ τοιούτου εἴδους Φακίραι οὐδεμίαν ἀξίαν ἀποδίδουσιν εἰς τὰ χρήματα. «Ἀποδίδουσιν ὅμως μεγάλην ἀξίαν εἰς ἄλλας ὑλικὰς ἀπολαύσεις» ἀπήντησεν αὐτοῖς ὁ Δόκτωρ, ὑπαινιττόμενος τὴν λαγνείαν αὐτῶν. Μετὰ δυσαρεσκείας δὲ ἤκουσαν εἶτα αὐτὸν προσθέτοντα, ὅτι ὁ Φακίρης, ὅστις ἐνεταφιάσθη ἐν Λαχώρῃ, ὑπῆρξεν ἀκόλαστος ἄνθρωπος, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ ἐξορίσῃ αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας. Οὗτος ὅμως ἀπέφυγε δραπετεύσας μετά τινος Κατρανῆς (γυναικὸς ἐκ τῆς κλάσεως τῶν Hindu) εἰς τὰ ὄρη, ὅπου καὶ ἀληθῶς ἀπέθανε καὶ κατέκαυσαν τὸν νεκρὸν αὐτοῦ κατὰ τὰ ἐπικρατοῦντα ἔθιμα εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα.

Βεβαίως δὲν ἐναπομένει ἀμφιβολία τις ὅτι δὲν εἶνε εὔκολον νὰ ἀπομιμηθῇ τις τὴν τέχνην ἐκείνην τοῦ Φακίρου καὶ ὅτι ταύτην μόνον διὰ μακροχρονίου ἐξασκήσεως δύναταί τις νὰ ἐκμάθῃ. Ὡς μοὶ διηγήθησαν, οἱ Φακίραι οὗτοι τέμνουσι τὴν κάτωθι τῆς γλώσσης συγκρατοῦσαν αὐτὴν μεμβράνην, τὸ ὑπογλωττίδιον, ἀριεμένης ταύτης ἐλευθέρας, εἶτα δὲ μὲ προστριβὰς διὰ βουτύρου, ὅπερ εἶνε ἀναμεμιγμένον μετὰ ῥιζῶν βερτράμης, καὶ διὰ συνεχοῦς τραβήγματος τῆς γλώσσης ἐπιμηκύνουσιν αὐτὴν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε κατὰ τὸν ἐνταφιασμόν των περιτυλίσσουσιν αὐτὴν περὶ τὸν φάρυγγα καὶ ἀποφράττουσι τὰ μετὰ τῆς ῥινὸς συγκοινωνοῦντα καὶ ἐνυπάρχοντα ἐν αὐτῷ κενά, περικλείοντες οὕτω ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα ἐν τῇ κεφαλῇ των. Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀπονάρκώσεως οἱ πειραματισταὶ οὗτοι τοῦ φαινομενικοῦ θανάτου κλείουσι διὰ τῶν δακτύλων ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τοὺς ὀφθαλμούς, τοὺς ῥώθωνας καὶ τὰ ὦτα, διότι ὁ ἐντὸς τῆς κεφαλῆς των ἀὴρ διαστέλλεται ἐκ τῆς ἐν αὐτῇ ὑπαρχούσης φυσικῆς θερμότητος καὶ ζητεῖ νὰ ἐκβάλῃ μετὰ τοσαύτης δυνάμεως, ὥστε τὰ μέρη, τὰ μὴ δυνάμενα εὐκόλως νὰ διασταλῶσι, διαρρήγνυνται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ δὴ οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ τὸ ἀκουστικὸν τύμπανον. Πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ἀνωτέρω μεθόδου εἶνε ἀνάγκη πρῶτον νὰ δύναταί τις νὰ κρατῇ ἐπὶ μακρὸν τὴν ἀναπνοήν του, δεύτερον νὰ καθαρίζῃ τὸν στόμαχόν του διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐν αὐτῷ μακρᾶς λινῆς ταινίας, καὶ νὰ εἰσάγῃ διὰ τοῦ πρωκτοῦ ἀρκετὴν ποσότητα ὕδατος πρὸς καθαρισμὸν τῶν ἐντοσθίων. Τὸ τελευταῖον γίνεται διὰ μικροῦ σωληναρίου καθ' ὃν χρόνον οἱ πειραματισταὶ εὑρίσκονται ἐντὸς τοῦ ὕδατος μέχρι τῆς μασχάλης. Τὸ ὕδωρ εἰσάγεται ἐντὸς αὐτῶν κάτωθεν, ἀλλ' ἀρίεται εἶτα ἀμέσως νὰ ἐξέλθῃ.

Διηγοῦνται ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Φακίρης ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ του ἔλαβε καθάρσιον καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας κατόπιν ἐτρέφετο μόνον μὲ γάλα· κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ ἀντὶ τροφῆς κατέπιε ὀλίγον κατ' ὀλίγον ταινίαν ἐκ λινοῦ τριῶν δακτύλων πλάτους καὶ 23 μέτρων μήκους, τὴν ὁποίαν παρευθὺς εἶτα ἐξέβαλε. Τοῦτο δὲ ἔπραξε ἵνα καθαρίσῃ τὸν στόμαχον αὐτοῦ. Διὰ τῆς ἄλλης δὲ προπεριγραφείσης μεθόδου ἐξέπλυνε καὶ τὰ ἐντόσθιά του. Ὅσῳ γελοία καὶ ἂν φαίνεται εἴς τινας ἡ μέθοδος αὕτη, ἐντούτοις δέον τις νὰ παραδεχθῇ, ὅτι τοιοῦτοι πειραματισταὶ εἰσὶ καθ' ὅλα κύριοι τῶν διαφόρων ὀργάνων τοῦ σώματός των καὶ κυριαρχοῦσι ἰδίως τῶν κινήσεων τῶν μυώνων αὐτῶν. Ἡμεῖς οἱ συνήθεις ἄνθρωποι, δὲν δυνάμεθα τεμάχιόν τι μακαρονίου νὰ καταπίωμεν, ἐὰν τοῦτο δὲν εἶναι ἐπαρκῶς βρασμένον καὶ προπαρεσκευασμένον διὰ βουτύρου, τυροῦ καὶ λοιπῶν. Πιθανῶς παρὰ τοῖς ὑριστάμενοις τὰ ἀνωτέρω πειράματα ἡ γλῶσσα νὰ ἀπώλεσε τὴν αἴσθησιν τῆς γεύσεως, τὰ δὲ περὶ τὸν φάρυγγα ὄργανα νὰ ἠλλοιώθησαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἡ μακρὰ ἐκ λινοῦ λωρὶς οὐδεμίαν νὰ εὑρίσκῃ ἀντίστασιν ἐν τῷ οἰσοφάγῳ, οὕτω δὲ νὰ εἰσέρχηται κατὰ βούλησιν. Ἀροῦ ἀποπερατώσῃ τὰ ἀνωτέρω προπαρασκευαστικά, ἐμφράσσει ἁπάσας τὰς ἐν τῷ σώματι ὀπὰς δι' ἀρωματικοῦ κηροῦ, στρέφει τὴν γλῶσσαν πρὸς τὰ ἄνω καὶ περιτυλίσσει αὐτὴν ἐν τῷ φάρυγγι. Σταυρόνει εἶτα τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ πλείστων θεατῶν ἀπονάρκοῦται, κρατῶν τὴν ἀναπνοὴν αὐτοῦ. Κατὰ δὲ τὴν ἐκταφὴν τὸ πρῶτον καὶ κύριον, ὅπερ θὰ ἐπιχειρήσωσι πρὸς ἀνάζησιν αὐτοῦ, εἶνε νὰ ἐκβάλωσι τῇ βοηθείᾳ τοῦ δακτύλου τὴν ἐν τῷ φάρυγγι περιστετυλιγμένην γλῶσσάν του, εἶτα ἐναποθέττουσι θερμὴν ἀρωματώδη ζύμην ἐξ

ἀλεύρου ὀσπρίων καὶ ἀρωματικῶν ὀπωρῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ἐμφυσῶντες ἐνταυτῷ εἰς τοὺς πνεύμονας καὶ διὰ τῶν ὤτων ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, ἀροῦ ἀφαιρέσωσι τὰ ἐξ ἀρωματικοῦ κηροῦ πώματα ἐκ τῶν ὤτων, ἐκτινασσομένων μετὰ πατάγου τῶν κηρίνων πωμάτων τῆς ῥινός, αὐτὸ δὲ (ὁ πάταγος δηλαδὴ) εἶνε τὸ πρῶτον σημεῖον τῆς ἐπανόδου ἐν τῇ ζωῇ, μεθ' ὃ ἀρχεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ἀναπνέῃ· ἀνοίγει εἶτα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπανέρχεται κανονικῶς εἰς τὰς αἰσθήσεις του. Ὅλα ὅμως ταῦτα παρακολουθοῦνται μὲ ἀδιαλείπτους καὶ συνεχεῖς προστριβὰς ὑπ' αὐτοῦ. Κατὰ πόσον τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἐνεργειῶν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπωφελῶς εἰς ἄλλους ἀσφυκτιῶντας ὡς ἐν παραδείγματι εἰς τοὺς πνιγομένους, μεθύσους, παγωμένους, δεῖται ἐξετάσεως.

Διηγοῦνται ὅτι ἐν Amritsir ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Guru Ardhen-Sing, πρὸ τριακοσίων περίπου ἐτῶν, ἕνας Ὑόγι-Φακίρης εὑρέθη ὑπὸ τὴν γῆν ἐνταφιασμένος, παρ' αὐτῷ δὲ εὗρον καὶ ὁδηγίας, διὰ τίνος τρόπου ἠδύναντο νὰ τὸν ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν ζωήν. Ὁ Φακίρης οὗτος διέμεινεν ὑπὸ τὴν γῆν ἐπὶ μίαν ἑκατονταετηρίδα, καὶ ὡς ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὴν ζωὴν διηγεῖτο πολλὰ πράγματα τῶν ἀρχαίων χρόνων. Περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ τελευταίου τούτου δὲν ἐγγυῶμαι, πιστεύω ὅμως, ὅτι ἐκεῖνος, ὅστις ἠδυνήθη νὰ μείνῃ τέσσαρας μῆνας ὑπὸ τὴν γῆν ἐνταφιασμένος χωρὶς νὰ σαπῇ καὶ ἀποσυντεθῇ, ἐπίσης δύναται καὶ ἓν ἔτος νὰ μείνῃ ὑπὸ τὴν γῆν καὶ πέραν ἔτι τοῦ χρόνου τούτου, ἴσως δὲ καὶ μέχρις ἑκατὸν ἐτῶν.

Ὅσῳ παράδοξα καὶ ἂν φαίνωνται ταῦτα, ὅσῳ καὶ ἂν εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι πολλὰ τῶν προρρηθέντων δύνανται νὰ θεωρηθῶσι γελοῖα, ἐν τούτοις δὲν δύναμαι νὰ μὴ ἀνομολογήσω, ὅτι ἅπαντα τὰ γεγονότα, ἅπερ ἀνωτέρω διηγήθην καὶ τὰ ὁποῖα δι' ἀναμφιβόλων παραδειγμάτων βεβαιοῦνται, δὲν εἶνε ἀπολύτως ἀπορριπτέα· διότι ἐκτὸς τῶν ἀληθειῶν, ἃς ὁ Haller ἐν τοῖς κατωτέρω ὡραίοις αὐτοῦ στίχοις γράφει:

«Ins Innre der Natur dringt kein erschaffener Geist
Ja glücklich wem sie nur die äussere Schale weist.

ἤτοι:

εἰς τὰ ἔνδον τῆς φύσεως οὐδὲν πλασμένον πνεῦμα εἰσδύει
εὐτυχὴς δὲ εἶνε ἐκεῖνος, εἰς ὃν ἀποκαλύπτει αὐτὴ τὸν ἐξωτερικὸν αὐτῆς φλοιόν.

εὑρίσκομεν καὶ ἐρριζωμένην τὴν ἐπὶ τοιούτων φαινομένων πίστιν εἰς τὰς παραδόσεις τῆς ἀρχαιότητος. Τίς ἀκουσίως δὲν ἀναμιμνήσκεται τοῦ ἐκ Κρήτης Ἐπιμενίδου, ὅστις, κατὰ τὴν παράδοσιν μετὰ τεσσαρακονταετῆ ἐντὸς σπηλαίου ὕπνον ἀρυπνίσθη καὶ εὑρέθη πρὸ νέου κόσμου; Τίνι δὲν ἐπέρχονται ἐν τῇ ἀναμνήσει του οἱ ἅγιοι ἑπτὰ ὑπνώττοντες, οἱ ὁποῖοι κατά τι χειρόγραφον τοῦ Βατικανοῦ ἐνεταφιάσθησαν ἐντὸς σπηλαίου παρὰ τὴν Ἔφεσον ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορος Δεκίου (250 μ. Χ.) ὅπως ἀποφύγωσι τὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν διωγμόν, ἀρυπνίσθησαν δὲ μετὰ 150 ἔτη ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας Θεοδοσίου τοῦ δευτέρου; Τὸ βασίλειον τῶν ζώων δὲν παρέχει ἡμῖν παρόμοια παραδείγματα; Δὲν ἀνευρέθησαν ἐντὸς τῶν βραχωδῶν πετρωμάτων ζῶα ἰδίως εἴδη χελωνῶν καὶ βατράχων, οἱ ὁποῖοι κατὰ τοὺς μετριωτάτους ὑπολογισμούς, ἐπὶ τὸν μακρὸν χρόνον τριῶν μέχρι τεσσάρων ἑκατονταετηρίδων καὶ ἀκόμη περισσότερον διέμειναν ἐντὸς αὐτῶν ἐνταφιασμένοι καὶ ἐν νεκρᾷ καταστάσει, καὶ κατὰ τὸν ἐκταφιασμὸν αὐτῶν ἐπανῆλθον πάλιν ἐν τῇ ζωῇ; Φρονῶ ὅτι δὲν εἶνε ἀνάγκη διὰ τοὺς γνώστας τῆς φυσικῆς ἱστορίας νὰ ὑπενθυμίσω αὐτοῖς τὰ εἴδη τῶν ζώων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν χειμῶνα μεταπίπτουσιν εἰς νάρκωσιν, ὁμοίαν τῷ θανάτῳ, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ὑρίστανται ἀληθῆ θάνατον.

Τελευτῶν προκαλῶ τὴν προσοχὴν ἐπί τινων φαινομένων τοῦ εἴδους τούτου νεωτέρας ἐποχῆς, περὶ τῶν ὁποίων μετ' ἄκρας σπουδαιότητος μᾶς πληροφοροῦσιν αἱ Ἀγγλικαὶ πηγαί.

Ἐν ταῖς Philosophical trasactions for 1694, ἀναφέρεται παρόμοιον γεγονός, ἐπισυμβὰν ἐπί τινος ἀνθρώπου, πρὸ τοῦ 1694. Ἀναφέρονται δὲ ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς:

Ἄνθρωπός τις ἡλικίας 25 ἐτῶν, ὅστις κατῴκει εἰς τὰ περίξ τοῦ Bath, ἀπεκοιμήθη αἴφνης καὶ ἐπὶ ἕνα ὁλόκληρον μῆνα διετέλεσεν ἐν ἐντελῆ ὑπνωτικῇ καταστάσει νυρκώσεως. Μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν ὑπέπεσε καὶ πάλιν εἰς ἀπονάρκωσιν, ἐπισυμβᾶσαν ὡς ἑξῆς: Ἐν ἀρχῇ τῆς ἀπονάρκώσεως αὐτοῦ ἔτρωγεν, ἔπινεν, περὶ τὸ τέλος ὅμως τῆς ἀπονάρκώσεώς του συνεσφίχθησαν αἱ σιαγόνες του, δὲν ἠδύνατο νὰ φάγῃ πλέον· ἀπεναρκώθη εἶτα ἐντελῶς καὶ δὲν ἀρυπνίσθη εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν 17 ἑβδομάδων. Συνέπεσε καθ' ὃν χρόνον ἀπεκοιμήθη νὰ σπείρωσι κριθὴν ὅταν δὲ ἀρυπνίσθη αὕτη ἦτο ἤδη ὥριμος. Κατὰ τὸν μῆνα Αὔγουστον ἀπεκοιμήθη οὗτος ἐκ νέου, ματαίως δὲ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην διὰ φλεβοτομιῶν, δι' ἐντρίψεων, διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ὅλων τῶν μέσων τῆς τέχνης, προσεπάθησαν νὰ τὸν ἀρυπνίσωσι πρὸ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου, ὅτε καὶ ἀρυπνίσθη ἀφ' ἑαυτοῦ.

Ἐν τῷ Platts Natural History of Staffordshire μνημονεύεται ἡ περίπτωσις γυναικός ἡ ὁποία ἀπεκοιμήθη ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας. Εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ R. Willan, ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ A. Smith ὁ συγγραφεὺς γράφει ἐν σελίδι 339 τὰ ἑξῆς: «Παρετήρησα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ ἄλλοις ξένοις μελαγχροινοδέρμοις ἄτομα, ἅτινα ἐνίοτε ἐπὶ μίαν μέχρις ὀκτὼ ἑβδομάδων διατελοῦσιν ἐν καταστάσει ἀναισθήτῳ». Ρ'

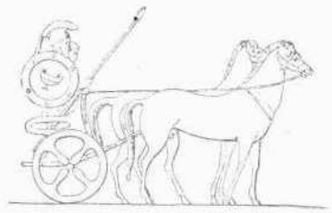

ΦΙΛΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου,

Ἕνα βράδυ γυρίζοντας ἀπὸ τὸν περίπατο, σ' ἕνα σκαμνὶ κάθησ' ἀποσταμένος· ὁ δεντροθόλωτος δρόμος ἦταν ἔρημος· κάπου κάπου βιαστικὰ περνοῦσε κανένας· κάθε λίγο καὶ λιγάκι τὰ περάσματα τοῦ τ ρ ὰ μ ἔκοβαν τὴ σιγαλιὰ τῆς ὥρας· ἀπὸ τὸ περιβόλι μιὰν αὔρα λεπτούλα μυρωμένη δὲν ξέρω ἀπὸ ποιῶν δέντρων εὐωδιές, μιὰν αὔρα π ρ ά σ ι ν η (δὲν τὸ πιστεύω νὰ θυιώσῃς γιὰ τὸ ἐπίθετο καθὼς ἕνας μιὰ φορὰ ποῦ μοῦ ἔψαλε τὸν ἀναβαλλόμενο γιατ' εἶχα γράψει κάπου μ ο υ σ ι κ ὴ τ ρ ι α ν τ α φ υ λ λ έ ν ι α) μούφερνε στὰ μάτια μου μπροστὰ δυσκολοθώρητα φαντάσματα, ἔκανε καὶ βούϊζαν ἤχοι σταυτιά μου δυσκολογνώριστοι, ξυπνοῦσε μέσα μου περασμένη ζωὴ μισολησμονημένη. Ἔξαφνα πέρασε ἀπὸ μπροστά μου μιὰ γυναῖκα· δὲ μπροῦσα καλὰ νὰ ξεχωρίσω τὴν ὄψη της, ἀλλ' ἀπὸ τὸ ντύσιμο καὶ τὴν περπατησιά της ἔνοιωσα πῶς ἦταν φτωχοπούλα. Διάβηκεν ἀπὸ μπροστά μου καὶ πῆγε καὶ στάθηκεν ἀντίκρυ μου, λίγα βήματα μακρυά, κοντὰ στὴ γραμμὴ τοῦ τράμ, μέσα στὸν κύκλο τοῦ ἀχνοκόκκινου φωτὸς ποῦ ἔρριχνεν ἐκεῖ στὸ δρόμο ἀπιθωμένο τὸ φαναράκι τοῦ φύλακα τῆς γραμμῆς. Τότε φωτίστηκε κάπως καὶ τὸ πρόσωπό της κ' ἔδειχνε πῶς ἦταν νέο καὶ συμπαθητικό. Στάθηκε ἡ γυναῖκα καὶ κύτταζε δεξιὰ καὶ ζερβὰ κ ἔκανε λίγα βήματα μπροστὰ καὶ λίγα πίσω· καὶ πάλι ἀκινητοῦσε καὶ πάλι τριγύριζε κ ἔστριβε τὸ κεφάλι της, ἔτσι καθὼς μοῦ φαίνοταν, μὲ κάποιαν ἀνησυχία καὶ μὲ κάποια ντροπὴ μαζί, κ ἔλεγες πῶς κάποιον περίμενε καὶ πῶς γύρευε κάτι. Ζητιάνα ἀπὸ τὸ φέρσιμό της δὲν ἔστεκε νὰ εἶνε, ἀλλ' οὔτε καὶ κυρία τῆς προκοπῆς. Δὲν ξέρω πῶς τὴν πῆρα γιὰ κακὴ γυναῖκα. Συκώθηκα νὰ φύγω γιατὶ ὅσο κι ἂν ἦταν γιὰ λύπη τὸ παραλυμένο κορμί, τόσο ἐπλάνευεν ἡ ὥρα, τὰ δέντρα, ταγεράκι, ἡ σιγαλιὰ τόσο μεθοῦσαν, ὥστε φοβήθηκα μὴν ἀγναντέψω μπροστά μου τὸν κατήφορο τῆς ἁμαρτίας. Ὅμως ἐκείνη τὴ στιγμὴ πρόβαλεν ἕνας ἄνθρωπος, τράβηξεν ἴσα στὴ γυναῖκα, κ ἔπιασαν κουβέντα. Καὶ στάθηκα καὶ μισάκουγα τὰ λόγια τους. Δὲν ἦταν ἀδιάντροπα λόγια πουλημένων ἐρώτων, ἀλλ' οὔτε καὶ λόγια ἀστόχαστα φλογισμένων παθῶν· δὲ μιλοῦσαν οὔτε μὲ τὴν ἔνοχην ἡσυχία τῶν ἀνθρώπων ποῦ δὲν τοὺς δένει τίποτε ἄλλο ἀπὸ μιὰν ἄγριαν ὁρμή, οὔτε μὲ τὸν ὁλόγλυκο τρόμο ποῦ δέρνει, κάθε ποῦ ἀνταμώνονται, τὰ κρυφαγαπημένα ταιράκια. Μιλοῦσαν ἥμερα κι ἄφοβα, γλυκὰ καὶ γαληνά, νοικοκυρεμένα κεὐχαριστημένα, κ ἔλεγαν τέτοια λόγια κ ἔλεγαν τόσα μόνον ὅσο ποῦ νὰ καταλάβω πῶς εἶχα μπροστά μου ἕνα πολὺ φτωχικό, μὰ καὶ πολὺ ἀγαπημένο ἀντρόγυνο. Ὁ ἄντρας ἦταν ὁ φύλακας τῆς γραμμῆς, κ ἦταν τὸ ταῖρι του ἡ γυναῖκα· καθὼς ἄργησε τὸ βράδυ νὰ γυρίσῃ στὴ φαμίλια του, καθὼς δὲν τὸν εἶχεν ἰδῆ ὅλη τὴν ἡμέρα, φοβήθηκε μήπως τὸν ηὗρε τίποτε κακό, καὶ νύκτα πῆρε τοὺς δρόμους γυρεύοντάς τον. Καὶ ντράπηκα γιὰ τὸν ἑαυτό μου καὶ κατάλαβα πῶς δὲν ἐφέρθηκα καλὰ ποῦ ἀδίκησα, ἔτσι καὶ μέσα στὰ βάθη τῶν στοχασμῶν μου, ἔτσι καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ μονάχα, τὸ φτωχὸ καὶ τἄξιο πλάσμα. Κι ἀπὸ τότε εἶμαι καλλίτερος. Κι αὐτὰ τὰ σκοτεινὰ καὶ τὰ παράξενα ποῦ τύχῃ ν' ἀπαντήσω στὸ δρόμο μου, ἀγωνίζομαι νὰ τὰ ξεδιαλύνω μὲ συλλογισμοὺς ἀγνοὺς καὶ καθάριους· κι ὅσο μπορῶ τὴ διώχνω τὴν κακὴν ὑποψία, καὶ δὲν τὴν ἀφήνω νὰ ξαναπατήσῃ μέσα μου.

Ο ΦΙΛΟΣ ΣΟΥ

ΑΝΑ ΤΟ ΑΣΤΥ

— Τί ζέστη πάλι σήμερα! Γύρισε ὁ Ἰούνιος! ἔλεγαν προχθὲς τὴν Παρασκευὴν οἱ Ἀθηναῖοι. Καὶ ἐπειδὴ ἱδρωσαν πολὺ τὴν ἡμέραν, τὴν ἑσπέραν κατέκλυσαν ὅλοι καὶ ὅλαι τοὺς περιπάτους, τὰ κέντρα τῆς ἀναψυχῆς, τὰ θέατρα, τὰ καφενεῖα. Δὲν ἐροβήθησαν διόλου τὸ προδοτικόν, τὸ ὕπουλον τῆς ἐκτάκτου ἐκείνης θερμότητος οὐδὲ παρετήρησαν νέφη τινὰ πολὺ μικρὰ ἀλλὰ πολὺ μελανά, τὰ ὁποῖα συνεσκότισαν εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας πολλάκις τὸν ἥλιον. Μόνον εἰς τὰ Ὀλύμπια ἤργουν· εἰς τοῦ Τσόχα ἐδίδετο τὸ Ἐπὶ τοῦ Καταστρώματος, εἰς τὴν Ὁμόνοιαν ἡ Διονυσία. Δὲν εἶχον ἀκόμη τελειώσει αἱ πρῶται πράξεις ὅταν ἡ θύελλα ἐξέσπασε τόσον μανιώδης, ὅσον αἰφνιδία. Ὁ ἄνεμος ἀνήγειρε συστρέφων τὸν κονιορτόν, ὑπὸ τὸ νέφος τοῦ ὁποίου ἐκαλύφθη ἡ πόλις ὡς ὑπὸ ὀμίχλης. Σχεδὸν ἀμέσως ἤρχισαν νὰ πίπτουν σταγόνες βροχῆς παχεῖαι. Ὅπου φύγῃ-φύγῃ. Αἱ αἴθουσαι τῶν καφενείων ἐπληρώθησαν ἀμέσως μέχρις ἀσφυξίας· τὰ καθίσματα ἀφέθησαν ἔρημα, οἱ περιπατηταὶ ἐτρύπονον ὅπου εὕρισκαν· αἱ παραστάσεις διεκόπησαν καὶ οἱ θεαταὶ ἐπλημμύρισαν τὴν σκηνὴν ἢ ἐζήτησαν καταφύγιον ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ προσκαίρου καφενείου τοῦ θεάτρου. Ἐκεῖ - μέσα δευτέρα παράστασις· γέλωτες, ἀστεῖα, εὐτυχῆς συνωστισμός, ὑπενθυμίζων τὴν Χ ρ υ σ ῆ ν Β ρ ο χ ὴ ν τοῦ κ. Καρκαβίτσα. Εἰς τὴν σκηνὴν ἡ φοῦρκα τῶν ἠθοποιῶν καὶ ὁ φόβος, κινδυνευόντων νὰ ἐπιστρέψουν εἰσπράξεις λαμπράς. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ βροχὴ ἔπαυσε, τὸ νέφος παρῆλθεν, ἡ ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου ἐκόπασε, καὶ ἡ αὐλαία ἀνεπετάσθη ἐκ νέου. Καὶ ἐξηκολούθησαν μὲν καὶ ἐτελείωσαν τὰ θεάματα πρὸ τῶν τολμηροτέρων θεατῶν, — διότι πολλοὶ ἔκριναν φρόνιμον νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς οἰκίας των, — ἀλλ' ὁ ἄνεμος ἔπνεεν ὅλην τὴν νύκτα ψυχρὸς τόσον, ὥστε οἱ ἀργὰ ἐπιστρέφοντες Ἀθηναῖοι καὶ ῥιγοῦντες ὑπὸ τὰ ἐλαφρὰ των ἐνδύματα ἔλεγον περιλύπως καὶ ἀπελπιστικῶς:

— Ἀντίο, καλοκαῖρι!

✣

Ἀχθοφόροι καὶ κάρρα γεμάτα ἔπιπλα· τὸ συνηθέστερον θέαμα αὐτὰς τὰς ἡμέρας εἰς τοὺς δρόμους τῶν Ἀθηνῶν. Πρώτη Σεπτεμβρίου, γενικὴ μετοικεσία. Ἔσπευσαν καὶ φέτος νὰ ὑποκύψουν εἰς τὸ ἔθιμον ὅλοι ὅσοι δὲν ἔχουν τὴν μεγάλην εὐτυχίαν νὰ εἶνε ἰδιοκτῆται καὶ νὰ ἔχουν μόνιμον κατοικίαν. Κίνησις πάλιν μεγάλη, ταραχή, φούρια, συγχύσεις, παρεξηγήσεις καὶ:

Κατρακυλᾷ ὁ τέντζερης κ' εὑρίσκει τὸ καπάκι

κατὰ τὸν Σουρῆν. Τὸ ἐξαιρετικὸν τὸ ὁποῖον παρετηρήθη φέτος εἶνε ὅτι πολλὰ τῶν εἰς τὰς κεντρικὰς ὁδοὺς οἰκημάτων ἔμειναν ξένοικα, ἐνῷ ἀπεναντίας ἐνῳκιάσθησαν ὅλα τὰ εἰς ἀποκέντρους συνοικίας. Τοῦτο ὀφείλεται κάπως εἰς τὴν πληθὺν τῶν νέων οἰκοδομῶν, ἀλλ' ἀπεδόθη καὶ εἰς τὴν οἰκονομικὴν δυσπραγίαν, ἡ ὁποία πολλοὺς ἠνάγκασε νὰ φήσουν τὰς πολυδαπάνους οἰκίας,

τὰς ὁποίας ἐκράτουν μέχρι τοῦδε, καὶ νὰ ζητήσουν εὐθηνοτέρας.

✣

Τὴν παρελθοῦσαν Παρασκευὴν ἑωρτάσθη μετά τινος βεβιασμένης ἐπισημότητος ἡ Πεντηκονταετηρὶς τοῦ Συντάγματος. Κατὰ τὰ προαγγελθέντα τὸ Σωματεῖον τῶν Συντεχνιῶν παρέθηκε γεῦμα εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, εἰς τὸ ὁποῖον προσεκλήθησαν οἱ ἐπιζῶντες καὶ οἱ υἱοὶ τῶν πρωτεργατῶν τῆς σεπτεμβριανῆς μεταπολιτεύσεως· μετὰ μεσημβρίαν δὲ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ἑταιρείας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ, ὅπου ἀρκετὸς προσῆλθε κόσμος, ἐξεφώνησεν ὡραῖον πανηγυρικόν, ἐπὶ ὥραν διαρκέσαντα καὶ ζωηρῶς χειροκροτηθέντα ὁ κ. Τιμολέων Φιλήμων. Ἐκεῖθεν τὸ πλῆθος διηυθύνθη πρὸς τὴν Πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος, ὅπου, μετὰ σύντομον προσλαλιὰν τοῦ κ. Δ. Καλλιφρονᾶ, διελύθη. Τὸ δ' ἑσπέρας ἡγουμένης τῆς Φιλαρμονικῆς Μουσικῆς ἐγένετο διαδήλωσις μετὰ βεγγαλικῶν. Αἱ ἐφημερίδες ἐδημοσίευσαν πλῆθος ἄρθρων ἐπὶ τῆς 3ης Σεπτεμβρίου. Τὸ γενικὸν αὐτῶν συμπέρασμα, καὶ ἴσως ἡ ἐπικρατοῦσα γνώμη, εἶνε ὅτι τὸ Σύνταγμα, καταπατούμενον ἀνέκαθεν καὶ καταδολιευόμενον ὑπὸ τῶν πολιτικῶν μας, εἶνε ἡ κυρία αἰτία τῆς παρούσης κακοδαιμονίας, καὶ ὅτι ἐπέτειος τῆς ἀναρρήσεώς του ἐπομένως πολὺ ὀλίγον εἶνε σήμερον ἀξία δημοτελοῦς πανηγυρισμοῦ.

✣

Γηραιὸς ἀπόμαχος τῆς δημοσιογραφίας, ὁ σατυρικὸς ποιητὴς Σ ο φ ο κ λ ῆ ς Κ α ρ ύ δ η ς, ἀπεδίωσε τὴν παρ. Παρασκευὴν πτωχός, ἐλεεινός, ἄφιλος, λησμονημένος εἰς τὸ Δημοτικὸν Νοσοκομεῖον. Καὶ ὅμως ἔσχεν ἡμέρας δημοτικότητος, δόξης ἀληθοῦς ὁ συντάκτης τοῦ περιφήμου Φ ω τ ὸ ς καὶ ὁ ποιητὴς τῶν Τ έ κ ν ω ν τοῦ Δ ο ξ α π α τ ρ ῆ, ὁ τόσον ἐπιδράσας ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης, ὁ τόσα ἄτοπα ψέξας καὶ καυτηριάσας, ὁ τόσην εὐφυΐαν σκορπίσας. Ἀλλ' εἶχεν ἀπὸ ἐτῶν ἀμβλυνθῇ ὁ κάλαμός του καὶ εἶχε στειρεύσει τὸ πνεῦμά του· τὸ δὲ κοινὸν εἰς ἄλλους τώρα πλέον ἔχον ἐστραμμένην τὴν προσοχήν, τὸν ἔβλεπεν ὡς ἐρείπιον καὶ τὸν ἐλησμόνει. Ὀλίγοι, ὀλίγιστοι παρηκολούθησαν τὴν κηδείαν του, τῇ ἐπιστασίᾳ ἐπιτροπῆς ἐξ ἠθοποιῶν καὶ λογίων γενομένην· οἱ δὲ θερμοὶ λόγοι, οἱ ὁποῖοι ἐξεφωνήθησαν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ του, μόλις ἐξήγειραν τὰς βαθέως τεθαμμένας ἀναμνήσεις, αἱ ὁποῖαι συνδέονται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Σοφοκλέους Καρύδου. Αὐτὴ εἰς τὸν ἀχάριστον τοῦτον κόσμον εἶνε ἡ μοῖρα τῶν λογίων, τῶν ὁποίων προαποθνήσκει τὸ πνεῦμα! . . .

✣

Τὰ Οἰκογενειακὰ Γ ε λ ο ῖ α, ἡ ἀνωνύμου συγγραφέως πρωτότυπος κωμῳδία, ἡ παρασταθεῖσα τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῶν Ὀλυμπίων, ἐδικαίωσε τὸν τίτλον της. Εἰς τὴν πρώτην πρᾶξιν τὸ κοινὸν περιωρίσθη εἰς χασμήματα, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ μέσου τῆς δευτέρας ἡ ὑπομονή, ἡ τόσον μεγάλη ὑπομονὴ τοῦ ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ ἐξηντλήθη καὶ ἤρχισαν τὰ ποδοκροτήματα καὶ οἱ συριγμοί. Ἐν μέσῳ γενικῆς θυμηδίας, μεγαλοφώνων σχολίων καὶ διαβολικοῦ θορύβου, κατεδιδάσθη ἡ αὐλαία· τὴν στιγμὴν δ' ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκφέρεται ἡ τελειωτικὴ περὶ τοῦ ἔργου κρίσις, ὅλα τὰ μαξιλάρια τοῦ θεάτρου εὑρέθησαν εἰς τὸν ἀέρα. Εἰς τὰς ἐφετεινὰς ἀποτυχίας προσετέθη ἡ μεγαλητέρα.

✣

Πανηγυρική, ἐνθουσιώδης, λαμπροτάτη ἡ εὐεργετική τῆς κυρίας Παρασκευοπούλου, ἡ διοργανωθεῖσα ὑπὸ δεκαμελοῦς ἐπιτροπῆς καὶ δοθεῖσα τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην εἰς τὰ Ὀ λ ύ μ π ι α, συμπράττοντος τοῦ θιάσου Π ρ ό ο δ ο ς. Ἄνθη, στέφανοι, πτηνά, ποιήματα, χειροκροτήματα, ἐπευφημίαι, προσφωνήσεις, βεγγαλικά, ἐνθουσιασμός. Τὸ ἀθηναϊκὸν κοινόν, ἀθρόον συρρεῦσαν, ἀπέδειξεν ὅτι τιμᾷ ἐπαξίως τὴν καλλιτέχνιδα, ἡ ὁποία διὰ τῆς ἱκανότητός της κατώρθωσε νὰ ἐξυψώσῃ τὸ γόητρον τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου, καὶ νὰ παράσχῃ τόσας ἑσπέρας γνησίας καλλιτεχνικῆς ἀπολαύσεως.

✣

Τὸ Σάββατον ἐπρόκειτο νὰ ἐκδοθῇ ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Φέξη, τὸ α' φυλλάδιον τῆς Ἀ θ ή ν α ς μ α ς, τοῦ προαγγελθέντος ἀθηναϊκοῦ μυθιστορήματος τοῦ κ. Ν. Σπανδωνῆ. Τὸ ἔργον εἶχε πολὺ ῥεκλαμαρισθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ ἐκδότου καὶ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, προοιωνίζετο δὲ μεγάλη κατανάλωσις. Τοῦτο ἐνέβαλεν εἰς πειρασμὸν τίς οἶδε ποῖον ἀντίζηλον κερδοσκόπον, καὶ ἰδού, ὀλίγην ὥραν πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ γνησίου ἔργου, ἐμφανίζεται ἐν ἄλλο νόθον, πρωτότυπον καὶ αὐτὸ ἀθηναϊκὸν μυθιστόρημα, φέρον τὸν ἑξῆς τίτλον «Αἱ Ἀ θ ῆ ν α ί μ α ς. Τὰ Μυστήρια, ὑπὸ N. Spontané, (πρώην διπλωματικοῦ ὑπαλλήλου ἐν Ἀθήναις), μετάφρασις Γ. Δ. Φ.» Ἐννοεῖται ὅτι μὲ τοιοῦτον τίτλον ἡ ἐξέλεγξις ἦτο δύσκολος καὶ ὅτι πολλοὶ ἠπατήθησαν, ὅταν δ' ἐξεδόθη μετ' ὀλίγον τὸ γνήσιον, εὗρε τὸν κόσμον ὅλον ἐφωδιασμένον μὲ τὸ νόθον. Ἔξω φρενῶν ὁ κ. Σπανδωνῆς, τρέχει εἰς τὴν Ἀστυνομίαν καὶ τὴν ἐπομένην προστρέχει εἰς τὸν τύπον. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δὲν κατώρθωσε τίποτε. Ἡ κλοπὴ εἶνε μὲν προφανὴς καὶ ἡ ἀπάτη αὐτόδηλος, ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶνε τεχνικὴ καὶ καθ' ὅλους τοὺς τύπους, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ καταδιωχθῇ. Εἰς τὸ κοινὸν μόνον ἀπόκειται νὰ τὴν πατάξῃ, ἀλλὰ τὸ κοινὸν εἶνε τόσῳ εὐκπάτητον! Τί περίεργα εἶνε τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα διαθέτει ἡ βιβλιοκαπηλεία!

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ

Σωματικὴ καὶ πνευματικὴ κόπωσις.

Καθίσταται πολλάκις καθ' ὑπερβολὴν δυσχερὲς νὰ βεβαιωθῶμεν περὶ τῆς ἀκριβοῦς αἰτίας ἢ τῆς ἀρχῆς τῶν ἀσθενειῶν, καθ' ὅσον εἰς τὰς πλείστας ἐξ αὐτῶν ἡ ἀρχικὴ αἰτία εἴτε διαλανθάνει ἡμᾶς, εἴτε εὑρίσκεται συμπεπλεγμένη τοιουτοτρόπως μετ' ἄλλων αἰτίων, ὥστε δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς διακεκριμένος νοσοποιὸς παράγων. Ἰδιαιτέραν ὅμως δυσκολίαν ἀπαντᾷ ὁ θέλων νὰ βεβαιωθῇ ὁποῖαι ἀσθένειαι δύνανται νὰ πηγάσωσιν ἀμέσως ἐκ τῆς σωματικῆς κοπώσεως. Διότι οὐχὶ σπανίως ἡ ἐργασία γίνεται ὑπὸ συνθήκας νοσογόνους, αἵτινες συνδυαζόμεναι μετὰ τοῦ καμάτου δύνανται νὰ προξενήσωσιν ἀσθένειαν· τοιαῦται συνθῆκαι εἶνε λ. χ. ἡ ἐργασία ἐντὸς περιωρισμένων μερῶν μετὰ μεμολυσμένης ἀτμοσφαίρας κλπ. ἡ ὑπαίθριος ἐργασία ὑπὸ τὸ ψῦχος, τὸν ἥλιον, τὴν ὑγρασίαν, τὰς βλαβερὰς ἀναθυμιάσεις κλπ.

Ἐν τούτοις διαπρεπεῖς τῆς Ἑσπερίας ἰατροὶ συμφωνοῦσι καθ' ὅλου εἰς τοῦτο, ὅτι, ὅταν αἱ ὑγιειναὶ συνθῆκαι τηρῶνται μετά τινος ἀκριβείας, ὁ σωματικὸς κάματος δύναται πολλάκις νὰ φθάσῃ σχεδὸν μέχρις ἐξαντλήσεως, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ ἐπηρεασθῇ ἡ καθ' ὅλου ὑγεία τοῦ ἀτόμου· διότι οἱ ἄνθρωποι, ὅταν ἐργάζωνται κατὰ κόρον, τρώγουσι καλῶς καὶ κοιμῶνται ἐπίσης καλῶς, οὕτω δὲ ὁ ὀργανισμὸς ἀνακτᾶται τὰς κατὰ τὴν

ἐργασίαν ἀπολεσθείσας δυνάμεις. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ λεχθῇ ἐν μέτρῳ τινὶ περὶ πνευματικοῦ καμάτου. Ἀλλ' ὅμως ἡ ὑπερβάλλουσα τοῦ πνεύματος ἀπασχόλησις συνεπάγεται πολλάκις ἀκανόνιστον καὶ διακεκομμένην ἀνάπαυσιν, ἀϋπνίαν ὁπωσδήποτε σοβαρόν, διατάραξιν τῶν λειτουργιῶν τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ βλάβην τῶν πεπτικῶν καὶ ἄλλων ὀργάνων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω σαφηνίζεται, νομίζομεν, ἀποχρώντως ἐνδιαφέρον κοινωνικὸν ζήτημα, ὅτι δηλ. αἱ ἐργατικαὶ τάξεις, ὅταν τρέφωνται καὶ διαιτῶνται καλῶς, οὐδὲν σχεδὸν ἔχουσι νὰ φοβηθῶσιν ἐκ τῆς ἐργασίας των, καὶ ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εὑρίσκονται μᾶλλον ἐξησφαλισμέναι κατὰ τῶν ἀσθενειῶν ἐκείνων, αἵτινες προσβάλλουσι συνήθως τοὺς διάγοντας πνευματικὸν καὶ καθιστικὸν βίον. Λ.

Θαυμασία ἐγχείρισις.

Ἐν τῷ ἀρτίως συγκροτηθέντι ἐν Βερολίνῳ 22ῳ συνεδρίῳ τῶν γερμανῶν χειρούργων, ὁ Δρ Ἄν ἐπαρουσίασε περίεργον περίπτωσιν προϊούσης τυφλώσεως.

Ἐπρόκειτο περὶ ἀσθενοῦς, ὅστις ἐστάλη εἰς τὸ νοσοκομεῖον μὲ τὴν διάγνωσιν ὅτι πάσχει ἐξ ἐγκεφαλικοῦ ὄγκου. Ὁ ῥηθεὶς ἦτο τριακοντούτης κρεωπώλης ὑγιὴς καθ' ὅλα μέχρι τότε, ἀλλ' ἰσχυρὸς οἰνοπνευματοπότης καὶ ζυθοπότης. Ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῆς λειτουργίας τῶν ἐγκεφαλικῶν νεύρων οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἐξαχθῇ· ἡ γλῶσσα ἐξαγομένη ἔκλινε πρὸς τὰριστερὰ (προσβολὴ τοῦ ὑπογλωσσίου νεύρου)· ἡ ὄσφρησις εἶχε πάθει πολύ, ἡ δὲ ἀκοὴ δὲν ἦτο τόσον καλὴ ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ὠτός, ὅσον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ. Ἐκτὸς τούτου παρεπονεῖτο ὁ πάσχων, ὅτι ἠσθάνετο ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ μεγάλον ὑπόκωφον οὕτως εἰπεῖν πόνον, ἡ δὲ ὅρασίς του εἶχεν ἀπὸ ἑνὸς ἔτους σβεσθῇ ἀριστερόθεν μὲν ὁλοτελῶς δεξιόθεν δὲ σχεδὸν ὁλοτελῶς.

Ὁ Δρ Ἄν συνεπέρανεν ἐκ τῶν συμπτωμάτων ὅτι ἐπρόκειτο περὶ κύστεως ἐχινοκόκκων ἐν τῷ προσθίῳ ἀριστερῷ λοβῷ· ἐπειδὴ δὲ ἦτο κίνδυνος κατὰ τοὺς ὀφθαλμιατροὺς νὰ χάσῃ ὁ πάσχων ἐντελῶς τὴν ὅρασίν του ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου, ἀπεφάσισεν ὁ Δρ Ἄν νὰ προβῇ εἰς ἀνάτρησιν τοῦ κρανίου· ἐνήργησε λοιπὸν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μετώπου τετραγωνικὴν τομήν, ἧς ἑκάστη πλευρὰ εἶχε μῆκος 7 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου καὶ ἀφῄρεσε τὸ κοπὲν τεμάχιον τοῦ κρανίου, πρὸς μεγάλην του ὅμως ἔκπληξιν δὲν εὗρε τὸν προσδοκώμενον ὄγκον. Ὅτε δὲ ἔκοψε τὴν σκληρὰν μήνιγγα προέπεσεν ἀμέσως μέγα τεμάχιον ἐγκεφάλου, τὸ ὁποῖον κατ' οὐδένα λόγον ἐχώρει πλέον νὰ ἐπαναχθῇ εἰς τὴν πρώην θέσιν του. Ὁ Δρ Ἄν δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλο τι ἢ νὰ κόψῃ νῦν τὸ τεμάχιον αὐτὸ καὶ ἡτοιμάσθη μετ' αὐτὸ νὰ ῥάψῃ πλέον τὸ κρανίον, ὅτε νέον τεμάχιον ἐγκεφάλου ἀνεφάνη. Τῷ ἐπῆλθε νῦν ἡ ἰδέα ὅτι πιθανὸν νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὰς κοιλίας τοῦ ἐγκεφάλου μέγα ποσὸν ὑγροῦ προκαλοῦντος τὴν θλῖψιν ταύτην τὴν φοβερὰν. Ἐκέντησεν ὡς ἐκ τούτου τὸν ἐγκέφαλον διὰ σήραγγος καὶ πρὸς ἔκπληξίν του ἐπληρώθη αὕτη ὑπὸ διαυγεστάτου ὑγροῦ· ἐπαναλαβὼν τοῦτο δεκάκις ἐξήγαγεν οὕτω 100 γραμμάρια περίπου ὑγροῦ· τότε ὁ ἐγκέφαλος καὶ τὸ ἐξαχθὲν τεμάχιον ἐπανῆλθον πάλιν εἰς τὴν φυσικὴν των θέσιν, πίεσις δὲν παρατηρεῖτο πλέον, ἡ δὲ περαιτέρω πορεία ἦτο ἐκτάκτως εὐνοϊκή. Ὁ πάσχων ἀπηλλάγη βαθμηδὸν ὅλων τῶν ἐνοχλήσεων καὶ ἰδίως τῆς ἐξασθενήσεως τοῦ μνημονικοῦ, ἥτις ἦτο προηγουμένως οὐσιωδεστάτη, τῆς πιέσεως, ἥτις τῷ ἐβάρυνε τὸ μέτωπον, «ὡσὰν νὰ εἶχε σανίδα ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου» κατὰ τὴν ἔκφρασίν του, ἡ δὲ ἔντασις τῆς ὁράσεως ἔφθασε τὴν κανονικὴν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς ὀφθαλμοῦ εἰς τρόπον ὥστε νὰ διακρίνῃ καλῶς πάντα τὰ ἀντικείμενα. Ρ'

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά

Ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἀσθενῶν ἀπεβίωσε τὸν παρελθόντα Αὔγουστον ἐν Πετρουπόλει εἷς τῶν μεγίστων ρώσσων ποιητῶν, ὁ Ἀλέξιος Ἀποῦτσιν. Ἦτο πεντήκοντα δύο ἐτῶν, κατὰ τὰ τελευταῖα δὲ ἔτη τῆς ζωῆς του εἶχε παύσει νὰ γράφῃ. Ἐκ τῶν ἀρίστων αὐτοῦ ἔργων θεωρεῖται ἡ *Ἱστορία τῶν Χωρίων*.

— Ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τοῦ φιλολογικοῦ περιοδικοῦ *Ἑρμοῦ* ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Δίελς ἀπόσπασμα τῆς ἄρτι εὑρεθείσης συγγραφῆς τοῦ Μένωνος, μαθητοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐπιγραφομένης *Ἰατρικὴ Συναγωγὴ* καὶ περιλαμβανούσης ὅλα τὰ ἐν Ἑλλάδι συστήματα ἰατρικῆς καὶ ὑγιεινῆς. Τὸ πολύτιμον τοῦτο συγγραμμα ἦτο γνωστὸν μόνον ἐξ ἀποσπασμάτων τοῦ Γαληνοῦ καὶ ἄλλων μεταγενεστέρων εὑρέθη δὲ μεταξὺ τῶν παπύρων, τοὺς ὁποίους ἠγόρασεν ἐν Αἰγύπτῳ τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον.

— Ἐν προβεβηκυίᾳ ἡλικίᾳ ἀπέθανε πρό τινων ἡμερῶν ἐν Παρισίοις, ἐν τῷ ἐπὶ τοῦ βουλεβάρτου τῶν Καπουκίνων οἰκήματι αὐτῆς, ἡ ποιήτρια Ἀναϊς Ségalas. Θυγάτηρ τοῦ Καρόλου Μενάρ, συγγραφέως τοῦ *Φίλου τῶν ζῴων*, ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις τῷ 1814, δεκαεπταέτις δὲ μόλις ἐξέδωκε τὴν πρώτην αὐτῆς ποιητικὴν συλλογήν. Νεωτάτη νυμφευθεῖσα ἐξηκολούθησε νὰ γράφῃ ποιήματα, μυθιστορήματα, δράματα, ἄρθρα κτλ. ἐπὶ μακρὸν διατελέσασα συντάκτις τοῦ Musée des Familles καὶ κατακτήσασα τὴν ἀγάπην τῶν παιδίων καὶ τῶν νεανίδων, πρὸς τὰς ὁποίας ἀπηυθύνοντο κυρίως οἱ τρυφεροί της στίχοι. Ἐκ τῶν συλλογῶν της ἐπαινοῦνται τὰ *Διαβατικὰ Πτηνὰ* καὶ ἐκ τῶν μυθιστορημάτων της τὰ *Μυστήρια τοῦ Οἴκου*. Τῆς Ἀναΐδος Ségalas εἶναι καὶ οἱ κατωτέρω ὡραῖοι στίχοι, οἱ ὁποῖοι ἀπεδίδοντο κοινῶς, εἰς τὸν Οὐγγώ, ὡς τούτου δ' ἔχουν μεταφρασθῇ, νομίζομεν, καὶ ἑλληνιστί:

Squelette, reponds-moi! qu' as-tu fait de ton âme?
Flambeau, qu' as-tu fait de ta flamme?
Cage deserte, qu' as-tu fait
De ton bel oiseau, qui chantait?
Volcan, qu' as-tu fait de ta lave?
Qu' as-tu fait de ton maître, esclave?

Ἐπιστημονικά

Ὁ ἐπιφανὴς γεωλόγος Ριχάρδος Λέψιος ἐξέδωκεν ἐσχάτως πόνημα μόγθων δεκαετῶν, τὴν *Γεωλογίαν τῆς Ἀττικῆς*. Ὁ ἐπισυνημμένος τῇ συγγραφῇ γεωλογικὸς χάρτης τῆς Ἀττικῆς ἐξ ἑννέα φύλλων, εἶναι ἀριστούργημα χαρτογραφικῆς τέχνης.

— Κατὰ τὰς ἐν Καλλιρρόῃ ἀνασκαφὰς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας εὑρέθησαν ἐσχάτως δύο ἀναγλυφα καλῆς τέχνης, ἀλλ' ἐφθαρμένα. Τὸ ἓν παριστᾷ πομπὴν Θεῶν, διακρίνονται δὲ καθαρῶς ἐπ' αὐτοῦ ὁ Ζεύς, ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ Ἥρα, ἡ Νίκη.

— Ἐβεβαιώθη ὁ θάνατος τοῦ Ἐμὶν Πασᾶ, τοῦ περιφήμου ἐξερευνητοῦ τῆς Ἀφρικῆς. Κατὰ τὰς διηγήσεις τοῦ ἄγγλου Σουὰν, ἄρτι ἐπανελθόντος ἐξ Οὐζιζὶ εἰς Λονδῖνον, ὁ Ἐμὶν Πασᾶς ἔπεσε θῦμα Ἄραβος φυλάρχου εἰς τὴν χώραν τοῦ Σεῖδ-Βὶν-Ἀβεὶδ, ἀποθανὼν διὰ μαχαίρας καὶ ῥιφθεὶς εἰς τὸν Μανυέμαν. Ὁ Ἐμὶν Πασᾶς τοῦ ὁποίου γνωστὸς εἶναι ὁ πολυτάραχος καὶ περιπετειώδης βίος, κατήγετο ἐξ Ἑβραίων,—τὸ ἀληθές του ὄνομα ἦτο Ἰσαὰκ Σνίτσερ,—ἐγεννήθη δὲ πρὸ 53 ἐτῶν ἐν Νάϊσε. Ἀποθνήσκων καταλείπει μίαν θυγατέρα, ἐκπαιδευομένην ἤδη ἐν Γερμανίᾳ.